

2

9
Podumne Gorenjke
DRAMATIČNO DRUŠTVO
— * v * —
LJUBLJANI

brne Splejke

Pogumne Gorenjke.

Zgodovinska igra s petjem
v treh dejanjih. Po L. Grmov-
nika „Der Meiburg von Hildes-
heim“ poslovenil Okiški - Prešeren.
Godba Kohnova.

DRAMATICO DRUŠTVO
— v —
LJUBLJANI

brne Spleti

Pogumne Gorenjke.

Zgodovinska igra s petjem
v treh dejanjih. Po L. Grmov-
nika „Sin Maribor von Wald-
paslovenil Okiški - Prešeren.
Godba Kohnova.

DRAMATIČNO DRUŠTVO
LJUBLJANI

Osobe:

f. L. Mogainer sodnik
Karel njegov sin

1	Verov.	Ignacij Novak, maire v Zagoricih. ✓
2	Star.	Žofija, njegova hči. ✓
3	Dani.	Anton Potočnik, mairev priistav. ✓
4	Ami.	Fran Gabrič, blejski župnik. ni
5	brej.	Ludovik Foguet, davkar v Radovljici. ✓
6		Bourmeter, nadgozdinar blejskega gradu. ✓
7		Provi, } lovec
8		Drugi } lovec
9		Jakob Klinar /: Petran / kmet in Rupec ✓ brat
10		Minka, njegova hči, } ✓ na
11		Jakob Kokalj, kmet } Mlinem.
12		Ana Ferjanova, lastnica blejskih toplic (Borjaska.)
13		Marija Dornikova, kmetica } ✓
14		Mlinar Matija, } ✓
15		Tone, } njegovi otroci.
16		Benka, }
17		Francek, }

~~18~~ Jože, kmet. ✓ Cerniko
~~19~~ Stara Meta. ✓ Rozjak
~~20~~ Janez, mlad brodnik ✓ Polak
~~21~~ ? Jurij, godec. ✓ Zankse
~~22~~ ? Kočevar. ✓ Muller
~~23~~ Francoski žandar. ✓ Benčan
~~24~~ ? Glatar. ✓
~~25~~ Uradni sluga. ✓ Trglow
 Kmetje in kmetice. Lovci: Fran.,
 coski žandarji.
~~26~~ Sodnik

Dejanje se vrši: na Mlinem, v Žago,
 ricah in na Bledu meseca
 oktobra 1813. l.

Prvo dejanje.

Kmetoska izba pri Petranu v mlinu, na Desni
 mira, kjer pijeta mlinar Matija in kmet Jože.
 Dekleta, med njimi Minka, predejo. Zvečer je, in luč
 gori.

Prvi nastop.

Vse dekleta.

Stoji, stoji tam lipica,
 Pod lipo hladna senčica,
 Pa v senci mira karmata
 Na štiri vogle rezana.

Okoli mire stolici,
 Prelepi stoli rezani,
 Na stolih fantje mi sedé,
 Med fanti Deklice mlade.

Dekličice noričice,
 Ki fantom kaj prijamete, —
 Nam beli grad obetajo,
 Pa črne kajže nimajo.

Minka: Nehajte, ne morem poslušati te pesmi.

Stara Meta: Kaj, ne moreš poslušati te pesmi Minka? Zakaj pa ne? Pa saj ti ne boš odgovorila zakaj ne, bom pa jaz pove, Dala. Pesem ti ne dopada, ker je res, nična. Kaj vse fantje Dekletom obe, tajó, — svitile gradove, pa še črniki koč nimajo. Mi sladko ne, če se človek opcha, ri!

Minka: Ali ljuba Meta, saj niso vsi taki.

Dekleta: Pa res, niso vsi taki, ne.

Meta (smajaje): Ha, ha, ha... Kakó so žive in proče. Vsaka pravi: Vsi so poročeni, le moj je prižen (smešno), ker
Moj je en sám,
Ga rada imam.

Ali kaj je konec te pesmi?

Se spodleti

So Dobri vsi. — hi, hi, hi, hi.

Dekleta: Ha, ha, ha, ha!

Minka: Takó govore stari ljudje.

Meta: Kaj? Stari ljudje? Menda bi se radi morčevale z menoj?

Minka: O, kaj še! naj bo, kakor hoče, prav mlada pa že tudi niste; seveda stó let še nimate, pa imate vendar že dokaj petkov na grbi.

Dekleta: Ha, ha, ha, ha!

Meta: Hi, hi, hi, hi!

Minka: Med nami je ta razloček. Vi imate težko in počasno kri, a izkusi, li ste že mnogo; naša kri pa je lahka in urna, vemo pa še malo

Vse: Res je takó, lahko in urno kri imamo.

Minka: Zató se pa hočemo veseliti in ljubiti. Takoj vam boden jedno okroglo zapela.

Dekleta: Prav imaš Minka, le zapoj, le ja,
poj.

Minka poje:

Pesem

Kolovrat se vrti,
Dekle' molče' sedi;
Ko tako premišljuje
In nitko tanko sruje
Juhej, kar urno lej!
Doide ljubi k njej.
"Kakó si vstrašil me;"
"Odpust, saj ljubim te;"
"Nit vtrgala sem," djalo
Dekle', je očitalo.
"Če vtrgala si jo,
Saj urno nova bó."
"Če je ljubezen preč,
Se ne zjedini več;
Pa fant ji naj obljubi,
Da vedno jo še ljubi.

"Ti le norčuješ se,"

Imej veli dekle'.

Luj mája mati gré,

Veselja Dasti je,

Le bodi práv! Spet sede

Dekle' in dalje prede.

Kolovrat se vrti,

Dekle' molče' sedi.

Matija: (Prigne kozarec) To se prcu prileže,
saj drugega takó ni nič na svetu,
(pije) naj živi naš očak Noa!

Jože: Minka! Prinesi ga še en polič,
naj velja kolikor hoče.

Minka: (Prinese pina).

Matija: Danes pa nisi karpi bodi; boš
gotovo ti plačal.

Jože: Jar né; čemu so pa tam-le pra,
ta in pa kreča?

Matija: (osupnjen vstane) Lej ga nó! Jar tudi
ne bom plačeval; kdo pa bó?

Jože: Kaj pa pijes?

Matija: Menim, da tvoje vino.

Jože: Kakó pá! Le sedi; jaz sem te le dražil, saj bom vse jaz plačal.

Matija: (sede.)

Jože: Kokalj'u bom kravo prodal, ruščičko. Minka še en bokal; štajerca nama prinesi, če imaš bizeljca. Neš, da mi boš mešetaril, ko jo bom prodajal.

Minka: Ne dam več; saj sem že takó preveč nakredala; pomislita, da imata Domá ženi in stroke.

Matija: Na, polhovsko zastavim! (Trže jej polhovsko.)

Jože: Minka, le daj vina; kokalj prinese denarjev; vse bom plačal.

Minka: To je kaj drugega, če je le res? (gré po vina)

Drugi nastop.

Janer odpre vrata, za njim gré Kočvar s košem.

Ena izmej Deklet: O, zali Janer!

Vse Dekleta: (oveseljene.) O Janer!

Janer: (Kočvarju) Le noter Kočvar

Kočvar: (vstopi) Bote kaj stavili?

Janer: (Dekletom) Stavil bom jaz za vas, zadele bodete vse, ali pa nič.

Minka: Jaz bom vlekla. Spodaj. (Seže v žep, kajega je Kočvar vstopivši pokazal in privleče iz njega številko ter jo pové.)

Številka 38! Zadele smo, cel koš je naš.

Kočvar: Bel koš ni vaš.

Janer: Ali hočete goljufati?

Matija: Tu smo priče, koš so zadele Dekleta.

Jože: Res je, saj ji rekel: „Vse ali pa nič.“

Janer: Kaj ne', Da sem takó' rekel?
Kočevar: Pa niste rekli, če pomaranče ali
fige. (Polegne vrsto fig iz Koša.)
Matija: Kočevar je zgubil!
Minka: Kaj pa dá; vse je naše!
Janer: Res je, Da nisem rekel na ravnost,
pa saj se že takó' vé, Da vsa roba.
Le sem dajte vso beračijo. Pa si
razdelite, Dekleta!
Dekleta: (Izpraznijo Koš.)
Kočevar: Danes še nisem ničesa jèdel,
izgubil pa toliko! Nekaj mi mora,
te plačati.
Janer: Zakaj ne, le povejte, Kaj bi radi.
Minka:
Minka: Kaj boste jèdli, Kaj boste pili,
Kočevar.
Kočevar: Polič vina mi dajte, pa čó imate
kako meseno klobaso.

Minka: Takoj bó dete Dobilí (Janer)
To mu bódem jaz plačala; never
je res veliko izgubil.
Janer: Še meni ga prinesi kapljico.
Minka: Meni dá ti ga prinesem vsaj
polič.
Janer: Če prav, le prinesi! (Leže, Ko-
čevarjem za mizo k Matiju in Jo-
žetu.)
Matija: Vidva sta prišla iz Ljubljane.
Kaj novega je tam Doli?
Kočevar: Na roto vži so zopet sila veliko
angleškega blagó' sežgali. Kori je
zaprto. V Trstu so prodajalnice
pozaprli. Vsa kupčija je zastala.
Še Kave ne pijo v mestu.
Jože: E, skrivaj jo že pijó.
Matija: Še véda se skrivaj Dobi sladkor
in Kava, to dá Dragó'.

Kočenar: O kaj pa da. Če ne drugače, Dobi se
kava v lekarnah, kjer jo prodajajo
kakor zlatavilo. Ker imajo vsa ~~la~~,
Džioša Francozi v nokah, pihajo
k nam angleško blagó lepó skozi
Turčijo. Toda cestninariji vedno
prežé; vse sežgó, kar jim pride v
pest, toda to je, da ne dobé vsega. ha ha.

Matija: Saj tihotapiti ni prepovedano, da
ga le ne zasačijo.

Jože: Res je, da ga le ne zasačijo.
Ha, ha, ha, ha!

Tretji nastop.

Prvi. Kokalj.

Jože: Oče Kokalj, le sem! tu le sem!

Kokalj: Precej bom tam. (Meti.) Ali še ni
očeta iz Trsta?

Minka: Še Danes bodo prišli. Saj bi bili
vže prišli, da niso šli še v Ljubljano.

Kokalj: Le prav! Prinesi mi vina! (Sebe
k drugim.)

Jože: Oče, trčiva no na zdravje. (Trkata.)

Matija: Še mi ~~š~~ dva! (Trkata)

Kokalj: (Mapije stema) Jože, krava je moja,
odstel ti bodem 25 gl.

Jože: Ne, ne, to pa ne; še 5 gl. morate
primakniti.

Matija: Pomislite verder, da je krava
lepa in debela.

Kokalj: Debela je, pa od moje klaje. Ne,
dno ste jo gonili na moje polje,
zato sem pa vselej dejal: Vedno
se po mojem pase, bo pa tudi moja!

Jože: Žival nima pameti. Ali mari
krava vé, čigava je trava?

Kokalj: No, to je že res; pa vi imate pa
met, kaj ne? Zato je ne zavračate,
češ, naj se pase, saj ne bo meni
škoda.

Matija: E, oče! le primaknite mu!
(Prime kupico in trči s Kokaljem)

Jože: Pa res, oče, le primaknite!

Matija: (Stopi med oba.) Ždaj bom pa jaz govoril. Poslušajta, kakó in kaj je prav in pametno. Jože bi rad 35 gl. A, da ne bo nobeden na ško, di, naj vsakdo odjenja 5 gl. pa si ne bōdeta nič navskrivem. Dajte 30 gl. pa bo de vse v kraj in pili bomo šentjanževca.

Kokalj: Radi mene pa naj bō. (Mlinarju) Vi jih znate dobro vezati! Dam tedaj 30 gl., če vam je prav, pa udarite.

Jože: Dobro. (Roke mencaje.) Minika! Le en bokál, vsakdo bo dal še za en polič. (Vsi sedejo)

Kokalj: Ali hočete stara ali nova Denar? Franke ali tolarje?

Jože: Šmarnik tolarjev mi dajte, vem da imate lepe.

Kokalj: Nekaj vam jih lahko dam, dru. go pa v frankih.

Jože: Tudi prav. (Vdor. Vsi pijo.)

Kokalj: Najka je zopet, vojska. Ždaj se bodo hudo praskali. Mir ni dolgo trpel. Avstrija hoče mir, pa je že velikega srpana vojsko napovedala.

Janer: Res je čudno, kadar je vojska, takrat ni miru.

Matija: Ali ne veš, kakó je to? Jaz pa vem. Postavim, če se fantalini tepó in se po vasi podé in trgajo, ubijejo marsikaterega na pol, ali pa tudi celó. Potlej je pa mir. Ali zdaj razumeš?

Janer: Supermilijonska reč. Ždaj pa že razumem.

Kokalj: Kaj je pa Kočevar povedal? Kaj je novega v Ljubljani?

Kočevar: Draginja je Doli, Draginja, ker so Francozi bankovce pobrali. Denarjev je malo.

Matija: Prav za prav Denarja ni nikoli malo, ali vedno ga le Drugi imajo.

Kočevar: Ne žita ne živine ni več Dobiti; vse so, le Francozi pojedó.

Kokalj: To se pa Ljubljancem kisto drže.

Kočevar: Kako pa; Taj Francozi skačejo kakor Sčinkovci.

Matija: Ti so vedno Dobre volje. (kd Daleč se zasliši žvižganje.)

Dekleta: (skočijo koičku, odrinejo kolovrate in vpijejo:) GoDec, GoDec!
Četrty prizor.

Prešnji. GoDec ukaje privrška;
za njim fantje.

Minka: GoDec, zagodi nam jedno, da se za,
sučemo jedenkrat.

GoDec: Danes bom naredil Drugo, čisto novo.

Minka: Tako kakor zadnjič si tudi Dejal, da je nova, pa si gidel tisto stano, Dolgo, Dolgo, kakor že stokrat.

Janec: Dveh strun mu tudi manjka.

GoDec: Kaj še. Mič jih ne manjka, le odtrgane so. Pa kaj strune, to je mala reč, lok je bolj potreben, s tem se mora Dobro pritiskati.

Minka: TeDaj naredi no že Kaj.

GoDec: Bakaj, da preje lok namažem (s tem pove, da bi rad pil.)

Minka: Aha, pozabila sem, saj res. (Prinese mu polno kupico.)

GoDec: Se čutil ga nisem.

Minka: Oha, ali bi ga še rad! TeDaj ne, pozneje, le zagodi, ti presneti Jurij ti!

GoDec: Le poglej, da se lok ne prime.

Minka: (Prinese ga mu še en kozarec.) Ma,
teDaj, pij!

GoDec: (žpivši) TeDaj je že bolje.

Minka: Kaj je bolje, vino?

GoDec: Vino, vino.

Minka: Laž nivec, taisto kakor ji bilo prej!
Ne Dam ti ga več, TeDaj pa le začni.
(Nemirna.)

Yanez:

Ždaj, godec, le godi,
Grošičev Dobodi,
Grošiče ti Dam,
Deklet ti ne Dam.

Godec: (boda kozarec.) Ždaj pa precej. (Stopi
v kot in zagode. Dvoje Deklet in dva
fanta se vrvoté in plešejo narodni ples)
Mej tem pojó vsi:

Bratci veseli vsi, itd.

Četi prizor.

Prešnji, Klinar.

Klinar: (Pride v sirkastem plašči z mnogo
krajenci.)

Minika: (Mu steče nasproti in ga objame.) Če so
prišli, preljubi oče!

Kokalj: Taj res, Petran, lejte ga. (Notane in
mu gre naproti, tudi Drugi vstajajo
ter ga pozdravljajo.)

Klinar: Hvaljen bodi Bog! Kaj pa delate
otroci? Nekaj Nam bom povedal, pa
se Nam ne boče ljubilo več rajati in ple-
sati.

Minika: Kaj pa je oče, vi nas strahite?

Kokalj: Daber večer sosed! (Seže mu v roko)
Čakam vas, nekaj bi rad govoril
z vami. No pa bom že jutri. Povej-
te, kaj novega ste zvedeli?

Klinar: Mnogo, mnogo. Marsikomu sem že
po poti povedal. Tel sem po kupči,
ji v Trst, da kupim ondu blaga.
Kaj gredé jo mahnem skozi Lju-
bljano, pogledat, kakó se tam go-
di. Tada kaj zvem? Sploh se govo-
ri, da bočejo pograbili vse cerkveno
premoženje pri Materi Božji na
stoku. To je neki že gotovo. Fran-
cozka vlada je dala ukaz. Trebro
boče sspili, nekaj, kar se boče dalo
za vojsko porabili, Drugo pa prodali.
(Vsi vsapnejo.)

Česti prizor.

Prešnji, Ferjanka prisopika.

Ferjanka: Sosed, ali je res, kar se govori? Men-
da vender ne, ali kali? Povejte no,
saj je laž, kaj ne?

Klinar: Res je, res, saj sem ravno pravil.
Pravijo, da se je Davkar iz Radoljice
izmisлил tó hudobijo, zato da bi
se vladi prikupil; saj drugače bi
se ne bil ničé spomnil.

Terjanka: Kaj kacega pa ne. Le naj posku-
sijo, presneto da ne bodejo prišli
Do otoka.

Sedmi nastop.

Prečni. Prištav. Izba se
kmalu napolni z ljudmi
obajega spola.

Prištav: Kaj pa imate, ker vas je toliko? Videl
sem, kakó so ljudje vrelí v hišo. Voto,
vo niste nič pridea zvedeli, Petran;
ali je res, kar se pripoveduje.

Klinar: Res.

Terjanka: Ali me se bomo zbrale in odpo-
vile vsakoga, naj pride kedorkoli.

Prištav: Bodite mirni tako dolgo, da vi di-
mo —

Terjanka: Takó dolgo, da bode prepozno, kaj ne!
Spastujemo in cenimo vas, gospod prištav.

Ker ste naš učitelj in prijatelj, to,
da sedaj vas ne moremo poslušati.
Izbralo se nas bo, kolikor mogoče,
da odženemo silo sè silo.

Prištav: Silo? Nikari takó. Petran in
Kokalj, vi dva sta varuha in klju-
čarja Marijine cerkve. Lahko se
pritožita pri višji gosposki. Na-
redita prošnjo do nje.

Klinar: Saj res; gospod prištav, vi bode-
te tako dobri in jo napisali.

Kokalj: Bodite takó dobri, gospod! Mi dva
ne veva prav kakó in kaj.

Prištav: Veseli me, da mi zaupata; precej
grem k mēru, vem da bode va-
jino prošnjo podpíral. Prišla
kmalu za menoj. Na svídenje.
(bdi se.)

Klinar: Ste li vsi zadovoljni s tem, kar je
gospod prištav nasvetoval? Kokalj
in jaz sva odbornika in bodeva
v imenu nas vseh govorila.

Vsi: Zadovoljni smo - zadovoljni!
Terjanka: Kaj mislita, da bōdeta kaj opravila?
Najino prošnjo bōdejo v kot vrgli.
Zaman bōdeta čakala odgovora.

Kotkalj: Mi dva storiva, kar moreva.

Klinar: Gospodki se ne smemo ustavljati.
(bōdide in možje za njim)

Terjanka: (Stopi v sredo.) Poslušajte me, ako
ste mojih mislij, pridite danes na
jezero, tje k znamenju na križpotju.
Na otoku bo zvonilo večernica, me
pa bomo iskale v molitvi srčnosti.
ter se dogovorile, kakó je odvrniti
nevarnost, katera nam preti.
(bōdide in druge za njo.)

Sprememba.

Izba pri mairu. Irednja vrata,
na desni okno, na levi vrata.

Čomi nastop.

Mair, Lodenik, Zofija in
Karol prihajajo.

Lodenik: (Mairu) Če ti je všeč, pa se pogo-
vorimo do Dabrega. Taj veš, mla-
di ljudje se imajo radi. Moj Karol
bode ravno službo nastopil in lah-
ko na svojo lastno roko gospoda-
nil.

Mair: Meni je to prav in pripravlj'en sem
vaju blagosloviti.

Zofija in Karol: Kakó ste Dobri oče!

Mair: Tōda počakati morata, da se svet
pomiri.

Lodenik: Tega tudi jaz srčno želim. A jaz
menim, da Dolgo ne more tako osta-
ti. In koliko imamo prihajajočev od
nove vlade, ki grdo gledajo stare
Domoljube. Kakó se Sopiiri prejetni

Tožet v našej mirni Radoljici.
Heherni Dar slišim toževati, kako
odra ljudi in na nikoga ne po-
misli. Toda če je mož preoster, vide
bode, da bude že prišel plačilni Dar.

Mair: Tudi jaz ga dobro poznam. Maje hiše
se ogiblje, ker jo na skrivnem sovražje.
Tudi s pristavom sta v jezi. No, o njo
vam že jutri več povem, saj ostane
te tako pri nas. Pripravil sem že
sobo za vas. Na svidenje!

Sadnik: Z Bogom.

Mair: Zofija pojdi z lučjo naprej in pripra-
vi mi čaj.

Zofija: Precej, ljubi oče! (Zofija, sadnik in
Karol odidejo.)

Deveti prizor.

Mair sam.

Mair: Kje je neki ~~pristav~~ ^{pristav}? Danes mi je
hotel še nekaj povedati. Brez zjega
kar biti ne morem. Sel je baje na
mline, Bog védi, kaj zopet imajo.

Kaj nas bude neki še vse zadevalo.
A glej, ravno prav prikaža. No, kaj
je novega?

Deseti nastop.

Mair, Pristav.

Pristav: Sedaj sem bil pri Petránu. Gospodar
je prišel iz Ljubljane vest, da bo
Dejo na otoku cerkveno premoženje
pobrali. Může so vsled tega dva
odbornika izvolili, ki naj bi prišla
sem kaj prosit v imenu vsega ljud-
stva, da se zoper to pritožijo. Jaz
sem jim svojo pomoč vže obljubil
in jim rekel, da jim spišem prošnjo.
Treba nam je vodotoke nakopati, da ne bude
voda škoda Delala; lahko bi narasla po,
vodenj.

Mair: Gospod pristav, vem da ste dovolj previdni,
da ne boste predalec segali. Ljubljena bi
bila, ako bi v Ljubljani naja Redó zatožil.
Nakopali bi sebi, kakor tudi meni hu,
de sitnosti.

Pristav: Mišva sva Domačina! Navada in
Domača zemlja sti močni veri. Lastno
srce nama veli, da naj se potegujeva zato,
za kar se ljudstvo poganja.

Mair: Ne pre naglite se. Jaz ravnal bom po svoji
Dolinasti.

Pristav: Saj to lahko tudi brez vas izvedemo; recite,
da ste bolni in izgovarjajte se name. Ne,
navadnim rečem, treba nenavadnih sred-
stev, toda s peresom se ne boče dolgo ni,
česa opravilo. Priprosto ljudstvo, ki ne umé
pisanja, volilo si boče Drugačna pota, koja
se mu boče zdela najbolj varna in gotova.
O takih prilikah vsakdanje ravnanje le
malo izda. Kjer se vse meša in giblje,
ondu Določuje le osobna prčnost in
naglo uganjena prava misel.

Mair: (Z glavo zmajuje) Vse prav in res. Toda me,
ni ni nič kaj prav pri srci in nikakor
mi ne ugaja.

Pristav: Dragi gospod mair, saj u ves svet meša,
Države omahujejo. Vsi ljudi so prišli iz
navade in le Nam bi moralo biti vse po godu?

Mair: (Po kratkem premisleku, orčno.) Drživa
se tega, kar ji nama najbližje in upajva
na Dober izid. Storiha pa za Dabro na,
mero le toliko, kolikor se da se postavi.

Pristav: Seveda; Delajva kakor Domoljuba, to boče
gotovo se postavi. Toda taki siloviti u-
kazi, kakor je ta, gotovo niso postavni.
Ne briniva se torej zanje in Delajva se
postavah. (Pogleda skozi okno.) Doborni,
ki vje gredó.

Jednasti prizor.

Prečnja. Jakob Klinar. Jakob Kakalj.

Drugi kmetje.

Klinar: Milostlivi gospod mair! Preporožno
prašnje imamo do Vas.

Pristav: Gospod mair vje u. (Sede k mizi in piše.)

Mair: Lubi moji! to me jako veseli, da imate
takošno zaupanje do mené. Storič bodem,
kolikor boče s moje moči. Toda poča,
kajte še, saj se za gotovo še ne vé, če se ^{bode} ~~se~~
to res zgodilo. Jaz se nimam nikakega
pisanja v rokah.

Kokalj: (Dugim) Gospod še nimajo pisanja; bomo
tedaj pa počakali.

Kmetje: Le počakajmo, le!

Klinar: Kaj pa če ne bo pisanja? in bi zlató in
srebro kar skrivaj pobrali; potem se ne da
več pomagati; bilo bi prepozno.

Kokalj: Pa res; kaj bi potem vrata zapiral, ako ni
več krave v hlevu.

Kmetje: Res je takó; potem bilo bi prepozno.

Dvanajsti nastop.

Prešnji. Uradni sluga.

Prištav: (Mu gné naproti) Kaj si prinesel s pošte?

Mr. sl.: Tu je francoski časnik iz Ljubljane. Mora
že kaj posebnega biti, ker je poštar z bloka
nalašč človeka sem poslal, da ga je prinesel.

Prištav: (časnik razvija, bere.) Tu imamo. Sedaj
je intendancija službeno ukazala, da se
ima premoženje na jezeru odzeti.

(Vsi so nemirni.)

Mair: Dobro berite, gospod prištav! Niste li nič
česa izpustili? Se tiče stvar res samo
nas?

Prištav: To je gotovo!

Klinar: Tu imate; saj sem vam pravil.

Kokalj: Toda to se ne boče kar tako zgodilo - ne!

Mair: Umirite se, dragi moji; saj še ni nič hude,
ga. Vse se boče še drugače obrnilo. Jutri
ponese sel vašo prošnjo v Ljubljano. Tudi
jaz jo bodem podpisal z nekoliko besedami.

Klinar: (Naglo pa čvrsto) Zakaj bi jo ne nečel še da,
nes? To bodemo že mi preskrbeli.

Mair: Ne bodite takó silni! saj se naposled to
tudi danes lahko zgodi. Lano mirni
bodite. Jaz vam bodem vže pomagal,
saj imam prijatelje v mestu.

Prištav: (Prošnjo spisavi.) Nikari počenjati kaj
tacega, kar bi se ne moglo spravičiti.
Čakajte raje, da se gremo.

Kokalj: Ko bi mogli! Toda sledaj ne boče več
miru. Ženske si ne dajo ničesar dopo,
nedati, druga v drugo tišče; nekatere
se jočejo, nekatere kriče; te molijo, a
druge zapet kolnejo. Nem, da nočaj ne
boče nobena očij zatisnila.

Prištav: Potrpite, kakor morete, sedaj ni drugače.
Saj še ni danes solnce zadnjico žašlo. Le

varno in krepko ravnajte! Vsakdo
naj pošteno opravlja svoj posel.

Mair: Saj še ni ogenj v strehi.

Kokalj: Seveda, dakler Denarja ne odnesó.

Klinar: Tako dolgo so na mestu - to je res.

Pristav: Tu je prvošnja. Ako imate še kaj pristavitó,
povejte!

Mair: Ako vam je prav, podpisóite!

Klinar: Vse nam je prav, ničesa nimamo dostaviti.

Kmetje: Nam vsem je prav.

Klinar: Pozna se, da je gospod pristav pisal. On
je najrazumnejši mož naše okolice. Tan
ko ti govori z župnikom latinski, kaj
kor bi nožče sadil.

Pristav: Podpisóite se tedaj! (Klinar in Kokalj se
podpisóeta.) Stopite sem! Kedor ne zná
pisati se boóde samo podkrižal. (Vsi se
podpisóejo.)

Klinar: To se mora takoj Terjanki sporočiti.

Kokalj: Tudi Dornčkovki.

Klinar: Lepa hvala, Dabri gospodje!

Vsi km.: Lepa hvala, lepa hvala. (Vsi odidejo.)

Mair: Jako sem utrujen. Moram iti počivati (bóide na Desno.)

Trinajsti pripor.

Pristav. Vradni sluga.

Mr. sluga: (naglo) Gospod pristav! Velikega lovškega
psa Pavkarjevega sem videl na
cesti in ko se malo ogrem, zagledam
tudi Pavkarja.

Pristav: Menóda si se zmotil; kaj bi pač iskal
tu kaj?

Mr. sluga: Kaj še, saj ga Dobre poznam. Glejte,
že prihaja (bóide.)

Štirinajsti pripor.

Pristav, Pavkar.

Pavkar: O, pristav, ste sami. To je slabo zna-
menje.

Pristav: Gospod Pavkar, s čim vam gamorem
pastreži?

Pavkar: Rad bi govoril s predstojnikom
Zagoriškega okraja.

Pristav: Ravnokar je šel spat.

Pavkar: Žal mi je, imam nekaj prav var-
nega.

Prištav: Povedal mi bodem, da ste tukaj. (Gledaja, je sam s seboj govori.) Mnogokrat ~~me~~ ^{me} bodeš še videl. Res, kogar neradi vidimo, isto nam je vedno pred očmi.

Petnajsti prizor.

Davkar sam.

Davkar: (Gledaje za odhajajčim) Ne omó mi izpred oči, ta prijatelj bôžji, kojega ves svet ljubi. A mene ljudstvo sovraži, ker je moram siliti k najnadležnejšim dolžnostim. Ko sem bil še boren nič, podložen in be-, rač, so delali z menoj, kakor se je komu zljubilo. Preje so drugi po meni hodili, a sedaj hodim jaz po drugih. Nova vlada mi je naklonjena; lakomnost po to, gaslun in po časti je ona tvarina, iz koje sem sestavljen ves, kar me je. (bomno) Toda se bodo li res dogodbe na razdraženem svetu pridruživale, kakor se kaže? Pripravljajo se sicer, da bi se enkrat podpisali vsjokim plamen. Bodejo li res zabrili k odhodu? Ni, kakor ne! Te vlada železno žezlo in

bistroumnost silovitega zapovedo- valca. Mali korporal vdržeje so vidno koo stare zemlje na meču.

Testnajsti prizor.

Prečnji. Mair in prištav prideta sko- zi stranska vrata na desni. Davkar gleda za prištavom, kaj po sredi od- laja.

Mair: Gospod Davkar! Pripravljen sem, povejte, česar želite!

Davkar: Povedal vam bom, po kaj sem prišel. Ravnateljstvo Državnih prihodkov v Ljubljani me je poslalo, da pobrem cerkveno premoženje na stoku. In v to prosim tudi vas pomoči.

Mair: Naznaniti vam moram, da so bili ravnokar kmetje tukaj prvočci v imenu ljudstva, da se, spise prošnja poppirana z izdatnimi vzroki in se odposlje višjeje gospodski, da ta ukaz prekliče in puoti deželi Gaklad, na kojega je ljudstvo z vsem srcem na- vezano. Prošnja ni bila zoper mojo

službo, zato sem jo odpustal. Takova
je (Poda mu koncept).

Se demnajo ti prizor.

Prečn'a. Žofija prinese čaj po sredi,
in hoče na stran oditi.

Mair: Žofija, daj sem čaj, potem pa prča,
kaj nekoliko v majej sobi.

Daukar: Zakaj, gospodična naj bo de tu, da
vam streže.

Mair: Ako dovolite, naj pa satarje. Ne zamro,
nite da si primaknem čaj, kakor sem
navajen. (Nalije si čaja in ga pije.)

Žofija: Kako pa je to, oče, da ste se tako
pozno pri opraviilih.

Mair: Ljuba moja, zgodilo se bo de, kar se nam
je dozdevalo. Gospod Daukar tu ima
nalog, da pobere Marijino premoženje
na otoku.

Žofija: Bog ubavarij!

Daukar: (Zmaja z ramami.)

Žofija: (Daukarja.) Morda je v vašej moči, ta
posel dložiti. Lčasoma se bo menda
predmugačilo.

Daukar: (Kakor prej). Morebiti.

Žofija: Vem, da me sovražite, a spomnite se
pretečenosti. Bodite blagi, prosim
in rotim vas v imenu vseh bogov,
brih.

Daukar: Truzcega itak ne morem storiti, nego
da to reč dložim.

Žofija: b storite to! Čislala in spoštovala
vas bodem zato.

Daukar: Sedaj naj se zgodí, ker Vi želite.

Mair: To je lepo Žofija, da si prosila.

Žofija: Umirila sem se (in se) zanašujoč se na
Vašo besedo. Hvala vam!

Mair: Dobro, Dobro. Sedaj pojdemo mirni
spat. Lahko noč. (Žofija in mair dižeta)

Daukar: Čigala se me je in me zaničevala;
sedaj me je pa le prosila in nadlegova-
la. Čislala me bo in spoštovala! More,
biti pa še ni zgubljena za me. Kakor
gorak solnčari žarek, tako so mi
segale njene lepe besede v moje
samno srce.

Osemnajsti prizor.

Davkar, prvi lovec.

P. lovec: Nse je pripravljeno, čeln je najel.

Davkar: Nojnjo bodedmo dožili.

P. lovec: Tedaj grem odpovedat. (Hoče iti.)

Davkar: Staj! Si zvedel kaj novega?

P. lovec: Domača gospodična je zaročena s sodni-
kovim sinom.

Davkar: (Osupnjen.) Kaj praviš?

P. lovec: Dobil bode službo. Tsi so zadovoljni.

Davkar: Le pojdi, odrinili bodedmo, pripravi kar
je še potreba.

P. lovec: (Nastran) To je čudno. (Odide po predi.)

Davkar: Neumnež, da se nisem spavetoval, Dasi,
ravno mi je življenje viharno in brez lju-
berni. Spozabil sem se, ker mi je srce ta,
ko nenadoma zavrel. Temna noč zopet
zakriva obzorje mojega življenja. Hočem
ga razjasniti, hočem se odkovati in neseliti -
svetlega srebra in zlata, kojega je na-
kupčila pobožnost.

Devetnajsti nastop.

Župnik, preonji.

Župnik: Prišel sem, da Vas Dobim. Neizrečeno boli me
srce, gospod Davkar, da moram tu z Vami go-
voriti.

Davkar: Gospod župnik, jaz spolnjujem svoje dolžnosti.

Župnik: (Brilko) Kakošne dolžnosti! Se li Vam tolikanj
mudi, nevsučno delo brzo ko mogoče storiti?

Davkar: Nevsučno? Upraviti moram to zlok svoje službe,
ki ne uprašuje, kaj je zaporno, kaj prijetno.

Župnik: (Brilko) In Vi mislite, da prav delate? Menite
li, da izvršujete ukrepe kake matre in jurovne
postave?

Davkar: In to vse ni organi plačajoče oblasti nič mari.
Vi tim, da na ta način me prideva daleč,
nehajva torej! Jaz grem. (Hoče oditi)

Župnik: Gospod Davkar, kakó pa, ko bi bilo vaše
početje krivično? Če to ljudje po vsej
deželi tako sodijo in proklinjajo?

Davkar: Krivično? Izrekli ste predrzno besedo. Veste
li, kakó daleč sega njen pomen?

Župnik: Še več nego to. Izgovarjate se na višjo
ukar. Toda tega nikjeri ni.

Davkar: Želite li pisane ali tiskane? Tam
nam, katerega koli hočete. Tu je služben

Dopis in tu sklep ravnateljstva Državnih
Dohodkov iz Ljubljane. (Toda mu list za
listom.) Jasnó je povedano, da imam jaz
prevzeti in izvesti ta nalog.

Lupnik: Pisano je res in tiskano, a vendar trdim, da
narnanilo ni Bog vé kakó narložno. In dalje,
zakaj odstopa nadzorníštvo ravno v tem slu-
čaju od prejšnjih ukrepov. Otok se ne pri-
števa istim Drušbam, ki se morajo po ce-
sarški postavi odpraviti. Mlado je nekdo za-
peljal, in to nihče drug nego ti.

Daukar: (Raztogoten.) Gospod! — Toda bodi; Naš stan
mi brani, da vam ne povračujem tega
napada.

Lupnik: Pojdite me tožit radi nepokornosti. Če je
kdo, — poklican sem jaz da to zabranjujem
in vsi me bodo poslušali. Zbog svoje svete
službe vam velim, odnehajte od grozne hu-
dobije. Ljudstvo je silno parkačeno in ima
pretivne namene. Nevarno je žaliti naj-
svetejša čuvstva priprostege naroda.
Toda zgodilo se je ni ničesa, lahko se ~~je~~ vse
dobro izide.

Daukar: (Sam seboj) To se pravi napeljevati
in strašiti, to je vée stara navada.
(blasno) Toda naj vas to talari, da za-
sedaj se ne velja zaklad vzeti, ampak ga
samó ceniti. Zato sem najel zlatarja
iz Ljubljane. Cenitev pa je le pospeševalna
reč. Med tem bode vlada morebiti boljše
povelje ukrenila, potem ostane vse pri
starem.

Lupnik: Namen je vedno ravno isti. Če storite
prvi ali zadnji korak, obakrat prečastu-
jete posvečeno blago. Gorje Državi, ako
narédira človeštvu najtrdnéje stebre —
in takóšen stebér je bogabojčnóst, ka-
tera je premogóčno in neródušljivo glo-
boko v prcú vraščena. Kdo vas tedaj sili,
gospod Daukar, da si hočete z zvijskim
mórovaujem pridobiti zaslugo, ki je
pa še tolikanj negotova, in to samó zato,
da bi se s tem timboj priliznili tuji vladi

Daukar: Kar se tiče mojega prilizovanja, kakor pra-
vite, naj se mi ne zameri, da sem vres za tu-
jo vlado. Zakaj bi ne bil hvaličen gospodu,

X¹
Kateri me živi? Ali mi je mar prošnja
vlada kaj storila? Gospod župnik, vi
služite svojemu gospodu in svojemu
poslu, jaz pa svojemu, zato sti na,
kazen najini poti.

Župnik: Zgolj Dobičkarija vas slepi. Toda po,
mislite i na prihodnost. Ako bo de pla,
da prošnja uslišala, s kako vestjo bode
potlej prišli k ljudem? Bodi to moja
slednja beseda in prijateljski opomin.
Vaše trmoglavost ravnanje razkačilo
bode ljudstvo do razdirjanosti. Nočem
biti porok potem za vaše življenje.
Vaškar: Nikče se ne bode ganil, neodvisna samo,
vlada preskibela je celo, da se je uporu
glava strla.

Župnik: Tedaj ni nobenega pripomočka, izpodkopa,
ti vaša prčnost? Bode li izpeljali, kar
ste se namenili?

Vaškar: Da, izpeljal bodem!

Župnik: Kar je bilo v mojej moči storil sem. Bog vas obvaruj

Vaškar: Storil je, kar mu je bilo storiti, prav, tudi jaz
storim svoje. (Urno vidi). (Zavesa pade.)

Sprememna.

Žužno pobrežje blejskega jezera, blizu Marijin
otok, v daljavi grad; spredaj znamenje s pri,
žgano rušičkasto svetilnico, zraven naslonilo.
Mesec peti.

Melodrama.

Slisi se po kratkih prenehljajih plat zvoná biti
z otoka.

Dvajseti nastop.

Zadaj prihajajoče žene se zbero pri znamenji.
Dornekova, Minka in druge; zadnja je
Terjanka. Vse zapoje:

K Mariji molite,

Preljube sestre,

Da pomoč Dobimo

Nebesko od nje.

(Po melodiji: Za Bogom častimo, Marijo najprej!)

Dodeli, Marija,

Mam svojo pomoč,

Da bom odgnale

Lovrar niže proč!

Terjanka: Pojdite sem, vste dekleta in ženske! Plišite li zoon? Do nebes mora se razlegati in narnanjevati molitev starih žen in ne, Dobrih stročičev, ki ne morejo Družega, nego roke povzdigovati k Mariji. Me pa, ki smo mlade in srčne, Dobile smo v molitvi, tui moč, kojo hočemo tudi Džanski pokazati. (bne u k Miciki) Draga moja Micika! Ti si mi prijateljica od mladih nog, vedela sem, Da se ne bodeš ustavljala majemu klicu. Dasiravno smo se tudi pčasih sprle, smo se vendar vselej sprijaznile, le zadnjič, Bog mi grehe odpusti —

(Domikova)
(Micika):

Nikari, nikari! Ti misliš zavoljo meje pri nji. Rada odjenjam in vse je dobro.

Terjanka: Ali res, ravno sem hotela jar to reči. Hvala Bogu, prepira je konec, na prisilila naju je velika nevarnost. Tedaj se spravine! (bne se k Drugim) Bog plati vam vsem, ki ste prišli! S hudo roko se steguje hudo, bnež po zakladih, koje so pobožna srca Darovala nebeški kraljici, katero tako močno časti, po vsej dečeli. Bodemo li to trpele?

Bog obvaruj! Pogumno gremo vse v boj za sveto reč.

(Terjanka)
(Micika):

Ljube prijateljice in sosedinje! Naj izrečem tudi jar nekoliko besedij, ki mi prihajajo prav iz srca, kakor moje prijateljici. Ako bi se Katera irnej vas zlobala, menez Da ne delamo prav, ker se mešamo v moške zadeve, naj se ne moti in straši. Kakor me, ravno istega Duha so tudi možje. Navdaja jih ravno ista narava, šenost in to po vsej pravici, saj so tukaj Do, ma, kakor me, hodijo z nami pred na ta milostljivi kraj. Ako tedaj stopajo cerkev, o, ropajo tudi nas, in ako se to zgodi, je ravno tako, kakor bi nam srce iztrgali iz prsij. (Terjanki.) Povej nam, Ančka, kaj hočemo sedaj storiti in kako jih hočemo odposliti — nesramne roparje?

Nse: Saj res, povej, kako se nam je obnašati?

(Micika)
(Domikova):

Govori, Ančka, Ti si nam poem za ugled, v besedi in dejanji; vselej si pravo zadelala; Sedaj te pa hočemo se pazljiveje poslušati, ker je največja sila.

Terjanka: Čujte, jaz sem sklenila tako-le. (Vse se tla,
čijo bog nje in verno poslušajo.) Na vse
zgodaj pride Tavkar tu sem k jereru, da
se prepelje. Brodnik, ki mu je čoln obljubil,
mi bode to brzo narnal. In me, mo,
ramo ubraniti, da se ne bode prepeljal.

Micka: Kako bomo pa to storile?

Terjanka: Vse sem vč premisllila. Kar je čolnov tukaj,
vse poznamo; brodniki že vedo kako in
kaj, sem je vse naše privadevanje. Toda
čas beži, ne smemo se dolgo muditi. Naj
prvo tedaj, kar nam je storiti, je to, da
spravimo vse čolne, kar jih je ta kraj, preje
ko mogoče tje do ptoke.

(Sla goma se prične daniti; slednjič popolno
svitlo.)

Micka: (Pogleda v stran) Lejte, jamer gre. Tete in ues
je zasopikan. Gotovo ne bo nič prida povedal.

Terjanka: Taj je res on.

Jeden in dvajseti prizor.

(Jamer naglo prileti na oder, se ues zasopikava.)

Jamer: Tavkar je gré; mene je poslal priotar.

Terjanka: Že? Zgodaj se je odpravil! Toda bomo
ga prehiteli. Žene, zdaj je čas dela. Hitro v
čolne in na otok!

(Vsi odidejo na desno, od koder kmalu pri,
veslajo z nekoliko čolni. Veslajoč čer oder
pojo:)

Mno, mno brz o' tukaj,
Tje do kraja čoln se sukaj!
Proč sovraže udrite
In k Mariji pridite!

(Po melodiji: Tri pesnice...)

(Vsi odveslajo. Petje razdoni v daljavi.)
Hvala Bogu, vse se je irólo po sreči, Taj bil je
pa tudi zadnji čas. Glej že gre. (Stopi z
Marijčko pod parduko je drže naprej na levo.)
Dva in dvajseti prizor.

Preinji. Tavkar in zlatar stehtrico v roki.
Oba nastopita v' zadej z desne. Pozneje
Priotar.

Tavkar: (Stopi k jereru, vidič da ni čolna, se za,
čudi in zjeri.) Kaj pa to? Kje je čoln,
da se prepeljemo? Kje je brodnik?

Micka: Brodnik in čoln sta un'kraj!

Daukar: Tedaj pojdite po sosedov čoln!
Terjanka: Tudi sosedov čoln je onkraj!
Daukar: Kaj bi pa rade ti predvne ženske?
^{Daukar}
^(Micka): Poučdati vam moramo, da so vsi čolni
 unstran pri otoku.
Terjanka: Vidite, ravno so prišli h kraju. (Stopi
 nekoliko naraj in kaže na levo.) Takraj
 jereca ni skozi in skozi nobenega čolna.
Daukar: Proč! Sicer vaju bodem se silo odtiral.
Terjanka: Če tudi; zato pa čolnov je ne bo naraj.
Janer: (Prikrade se k zlatarju, ki ošabno drži
 tehnico v roki; vsi se krohotajo ko mu je
 zmakne, rekoč: To je kričevina uaga!)
Daukar: (Razdražen) Kaj pa to pomeni?
Pristav: (Prikaže se na desni.)
Daukar: Zakaj ni maira?
Pristav: Ni prav zdrav in prasi oproščenja.
Daukar: Tedaj naj pa on odgovarja. Je li to pomnoč,
 kojo mi je obečal? In to so mi vse te hudo,
 mušne ženske nakanile, da sedaj ničesar
 ne opravim. Gospod pristav, na vas pa
 leti ves sum, da ste ljudem pomagali. Govor
 je vam, če se ga ne znebite! Mene poslal

je francoski cesar; njegovo povelje moram
 izvršiti. botro bode pa karnoval svoje
 glavnost. Takaj grem k mairu, da mi
 pomore. Če ne bodem ničesa opravil
 z lepa, prisiljen bodem drugače postopa,
 ti. (Urno odideta z zlatarjem.)
^{Lorinda}
^(Micka): Jadrnji čolni se blivajo h kraju.
Terjanka: Kmalu bodo vsi na suhem
Pristav: (Gleda mirno in smeje se za daukarjem).
^{Terjanka} in ^{Lorinda}
Ančka in Micka: (Vrlokati od veselja.
Vsi: (Za prizorščem)

Urno, urno brzi do tukaj,
 Tja do kraja čoln se pučaj,
 Na višavi čaka nas
 Zmaga, radost, sladki glas!

(L
 Zavesa se zastre.)

Drugo dejanje.

Severno pobočje Blejskega jezera, v zadnjem
koncu mlin, katerega kolo se vrti. Blizu mlina
krišku moleča skala.

Prvi nastop.

Mlinar Matija stopi na dver in zapoje.

1.

Kakor kolo svet /: suše se! / skrat.

Zato narobe /: je že vse! / 2 krat.
že vse

2.

Poleti žito /: se zori! / skrat.

Zato se jezik /: mi suši! / skrat.
suši

3.

Jesen pa dela /: dusti da! / skrat.

Brer skrbi takrat /: pijem ga! / skrat.
ha, ha.

4.)

Prinese zima /: sneg in led! / skrat.

Kolo pa neče /: se vrtet! / skrat.
vrtet

5.)

Pa gorka pomlad /: bo prišla! / skrat.
Bo priletela kukovca kukala
kuku.

Ja, ja, zemlja se vrti, kakor mlinško kolo; a
tega jaz radi tega prav ne umem in ne verujem,
ker sem s svojim mlinom vedno še na istem
mestu. Ako bi se zemlja res vrtela, bi padli
nar njo, in moja stara, ki v kuhinji sem
ter tja teka, bi gotovo skozi dimnik zle-
tela. Moja stara je bila to noč tudi pri-
znamenji in je prav pobožno molila
mejtem ko so Pavkarje čolne pred nosom
proči vrel. Te ženske so pač predrzne.
Groza me obhaja, kedarkoli na Burjevko
mislim; pri njenem stvarjenji se je Bog
zelo zmotil, hotel je menda moža ustvariti
in grozno se je začudil, ko hipoma stoji
pred njim Krasna ženska.

Drugi nastop.

Matija, Tone (z deonom)

Tone: (Ž medeno potico v noki.) Oče, to-le po-
tico mi je Burjevka podarila; vas lepo po-
zdravlja!

Matija: Mene ona pozdravlja? Je že prav. Me prav veseli.

Tone: In sem v mlin pride.

Matija: Sem kaj pride? Tako? To že lahko spusti. To mi gre za kožo.

Tone: Če, ali vas ne veseli to?

Matija: Čeveda me veseli.

Tone: Črna se je vže napotila semkaj in hoče s te, kaj govoriti.

Matija: (vzupričen) Črna že na poti v moj mlin? Fanté, se kaj takega mi povej in na tla se moram zgruditi.

Tone: Če, zakaj ste žalostni. Veselite se; glejte, Burjevka je bogata in ima mnogo denarja.

Matija: Vem, vem, da ga ima. In radi tega naj bi bil jar Dobre volje. To zamore le ona.

Tone: In ona, Daruj's veliko ljudem.

Matija: In meni tudi.

Tone: Reveršem napravi kosilo in jih nato se obdaru-
je. Burjevka, Tornica, Petron in Korkalj bodo
v njencj hiši stregli in obdarovali reverše. Vse
to pa na čast Marije na jercu. Odpridili

bodonoparje, ki nameravajo ondesnjo cerkev
ropati.

Matija: E, kaj roparji. Danka je iz Radoljice.

Tone: Ljudje pa pravijo, da so roparji.

Matija: Seveda. Le pojdiva v mlin. (Gesta v mlin.)

Tretji nastop.

Terjanka.

To je Matijev mlin. On mi je mnogo dobrih,
torej je mlin moj. To so pač modro ukrenili,
od tu hočej's na tistem z mlinarjevo ladijo
po zaklad. Res jako modro in misljeno. A
vendar hočemo te z vite lisice prekaniti -
le marljiva pazljivost pridobi nam slavno
gnačo. Če kar ta Danka prebina v naši
skolici, nam žuga izdaja. Županjski možje
si ne upajo očitno svojo nevaljo pokarati;
torej moramo me stopiti na noge. Ikušale
bodemo vse storiti, kar spleh človek le sto-
piti more. Kdo prikaže. (Gleda v ozadje.)
To je višji gozdnar. Meni prikaže z na-
menom mlinarja podkupit, da mu pre-
pusti čeln. Jaz in str tedaj - sva namenila
se približati mlinarja. ~~Se~~ Je že bližja.

Kaj velja! Z Denarjem in Dabro besedo
spravim ga na svojo stran. - Ne, ne -
to ne! - On je prevrten, Dabrika se ali,
kim gospodom a kmetosko ljudstvo za,
ničuje. Trzati se hočem svojih ljudi.
Ti mi ne ubeže in tudi sami uteči ne
morejo. Radovedna sem, kaj neki tu
hoče. Skula bodem se mejitni za grom.
(~~Skrije se, ter pashuša.~~)

Četiti nastop.

Dirjanika (skrita), Bourmester; Potem
Matija.

Bourmester: Miko ga tu? Vseho ne grem, ta Dajé
kima otrokom dovolj prostora. Raje
pokličem mlinarja ven kaj. (Gre k
mlinu in zakliče.) Hej, mlinar, neko po-
ročilo!

Matija: (Tone in otroci stopijo v hišo.) Takoj prid,
Denn, kaj velite?

Tone: Ne hodite k temu Dirjaniku. Raje tu osta-
nite, oče! (Otroci ga tirajo v mlin.)

Matija: Poberite se mi v hišo. Ako ne greste takoj,
pride pa divji mož. (Otroci zbeže v hišo.)

Ta sem tedaj! Česa želite gospod nadglednik?
Imate li kako naročilo za mlin. Pripeljejo
li klapci žito?

Bourmester: Ni tega, klepetalo. Pač pa opravilo, koje Donaša
čekinev, in vi bi bili prav Dabro dokodovani.

Matija: Prav Dabro dokodovan? Toraj le svetujte in
zaukarite!

Bourmester: (Prijarna.) Vi ste skili svoj voln na povelje
pretečega vam ženotva. Koliko osab ima
prostor v ladiji?

Matija: Jest prav lahko. Ladija je prav nova, če
bi jo le zamogel strohijeno kolibo zame-
niti. Tesarju sem pa že dolžen celi zaslu-
žek.

Bourmester: In ker ste les iz grajočinskega gozda
zastonj dobili, tedaj ladija ni vaša
lastnina.

Matija: Kedo mi zamore pokazati, da sem
les ukradel?

Bourmester: Dokara ni potreba, saj vsi kradete les.
Toda pustimo to! Ladijo mi morate pri-
praviti. Samó za jedno voznjo jo potrebu-
jem.

Matija: Oho! za Davkarja iz Radeljice, da se popelje
na stok. (Se popraska za ušesi) To je hudo!

Bourmester: Kaj godrnjate, starec? Kaj pomisljate?
Gospod Davkar vas bo še prav dobro pla-
čal.

Matija: (Maja z glavo) Hm, za Davkarja.

Bourmester: Saj tega ne bode živa duša zvedela. Ljudem
lahko rečete, da smo vas prisilili, da smo
se vaše ladije brez vaše vednosti polastili,
ali splah kaj takega.

Matija: A tega mi ne bode nihče vjél. In ako bi mi
tudi vjéli, bi vje garadi tega, ker je ladija,
v kaj bi se Davkar prepeljal, moja, moral
za druge trpeti.

Bourmester: In če vam obljubim, da vas bode Davkar
na skrivnem obilo škodoval. A če mi la-
dije ne pripravite, ne bode imél nikakega
usmiljenja z vami. Gorje potem vam!

Matija: Vi me strašite!

Bourmester: Vi mi tedaj daste ladijo. V jednej uri mora
biti pripravljena.

Matija: Potrpite vender malo, ne bodite tako ostri!

Bourmester: Kaj treba je pomisljati - vaj imate pra-
vico, to storiti. Sklenilo se je pri županu,
da se od tod in z vašo ladijo prepeljemo.

Matija: Pri županu so to sklenili - to brezbožno
Dejanje. Župan in pristav sta v to sicer
privolila, ali njuno srce ne vé ničesar o
tem.

Bourmester: Tudi to nam je znano. A Dejanje zgo-
diti se mora precej, kajti vlada mu-
zije.

Matija: Vlada? Pri nas vladajo le ženske.
Svoje stare se še ne bojim pravno tako
zelo; noč in dan bi potem ne bi imél
miru, da bi to storil; vedno bi mi oči,
tala in se prepirala; no, pa to itak ne
gre za življenje. Ako me pa Burjevka in
Stornica in druge ženske v pest Dobe,
potem pa gorje mojej koži in mojim
starim kostem, trepetati bi moral
kakor polh v sprožnici.

Bourmester: Vi imate pač nepotrebne skrbi. Ni
ognja brez dima. Zgajajo pač in strašijo,
toda kaj žalega storiti se ne bode nihče

Drn!; Vi ste v našem varstvu.

Matija: Dva karja je pač lahko. On ni tukaj na-
scljen, to je njegova sreča. A jaz pa tudi
ničem kakor polž, ki lahko svojo hišo
na hrbtu odnese. Moč in dan bi ne imel
miru, ne v sobi ne v mlinu, ne na cesti, ne
v cerkvi. Kamkoli bi se padal, povsod bi
me kleli in zmajali. Kako bi vse to
pretrpel? Vzemem raje palico in grem
odloč, ako hočete tudi v bičarijo. Najhuj
so ženske (žalostno) ja, ženske!

Bourmester: Pojdite se solit s svojimi ženskami.
Bodemo jih vse ukrotili. Naposled
morajo se vendar sili umakniti. Za
Nas pa bomo že poskrbeli.

Matija: Tega mi pa maja vest ne pripušča.
Daleč sem vedno pošteno živel in
tudi s tem grehom ničem svoje
sive glave obložiti.

Bourmester: Neumnež stari! To vam vendar ne
bode delalo nikakih brskastij! Marsikdo
položi svojo pesel na tehtnico, a vinčena
terja lahkomišlnosti jo zažene kvisku.

Koliko ljudi, ki ne poslušajo svoje
vesti, živi prečno in zadovoljno!

Matija: To pač ne gre. Vi mislite raklad vidni,
ti in odnesti. O gorje mi, tega si skoraj
misliti ne smem.

Bourmester: Kedo vam to pravi? Nič se ne boče od-
neslo. Vse ostane na mestu. Reči ondu
bodemo le cenili in popisali.

Matija: Cenili - to pač ni brez pomena! Zakaj
se li bodo cenile. Morda iz голе radovedno-
sti, koliko da so vredne? Tega vam ne mo-
rem vrjeti. Ceniti je prvo, odnesti pa
drugo. Jaz že vem, To so vaše namere.
To je hudobno početje!

Bourmester: (Zase) Ha ha način ne bojde, moram
vse druge strune napeti. (Glasno) To,
volj sem se trudil, da vas pregovorim.
Vi imate ukaz gosposke se spolniti in
samo zato vas hoče Dva Kar veliko dušno
obdarovati. Vidite, to težko mašnjo (mu
jo pokaze) polno rumenih cekinov vam
izročia (mu jo pada.)

Matija: (Veselo) Dvaži gospod!

Bourmester: No vender enkrat.

Matija: Jar imám prav rád cekine, prav rád!
Bourmester: Toraj je stvar končana in ti mi daste ladijo.

Matija: (ogleduje cekine). Kakó blišče! Zlató lju, him bolj, kakor svoje življenje, pa —

Bourmester: Še mu ni prav. Psi pragi, vi ste trdne volje in grčati, kakor hrastova korenina!

Matija: Ne upam si cekinov vzeti. Prsti me pečejo. Po peklenoknem ognju dišo in sam zlodej jih je delal. Ko bi le tega ne bilo, prav rád bi jih vzel. Vi torej ne mi, slite zaklada pđnesti?

Bourmester: Ne, vsaj sem vas vže zagotovil.

Matija: Ako bi le nihče ne izvedel. Še te maja vest ni kakor vaša iz ruske jukline. Ako bi le nihče ne izvedel.

Bourmester: Vi ste stara baba!

Peti nastop.

Prešnja. Terjanka pride; ko jo mlinar ugleda, skoči pđ strahu na stran.

Bourmester: (osupnjen stopi nazaj.) Burječka, vi ste!
Kakó pridete takó nepričakovano sem?
Ste li kakor čarovnica po zraku prileteli

in se ravno tu doli spustili. Kdarili ste med nas, kakor strela iz jasnega neba!

Terjanka: Da bi vaju razdrobila.

Matija: (Zase.) Huda sila. Ta je vse slišala in jar bi bil sedaj najraje Daleč proč od tod, Daleč tam med kamenjem na krasu, ondu bi bil najbolj skrit.

Terjanka: (Mlinarju.) Čučo mlinar, ti pa omahujš kakor ladija na valovih.

Matija: (Povesi glavo.) Zadelá - ladija.

Terjanka: Zakaj takó v tla pogleduješ?

Matija: Svojega srca iščem, ki mi je padlo iz prsij.

Terjanka: Cekine pa trdno držiš, kakor juder srebrni, ke. Ti ti pa ne padejo iz rok. Jih li nisi mogel pri tejle priči gajdnarju pđno, ge preči. Kaj se še obotavljaš? Tram te bodi! Taj sem krivični denár. Ljube duše ne bode več preslepil. (Zboga ma mósnyo in gberi proti zadnjemu koncu) Tu ga priern v nedasrno globino (táre mósnyo v jéreno)

Bourmester: Stajte! Kaj počenjati. Cekini niso ne vaši ne moji!

Matija: O gojčé! Čekini, - komaj so se v mojč
roki ogreli!

Terjanka: Gojčinar! Z vami govoriti imam besedo.
Vi hočete kakor tičar, ubogo Dušo tega
sveta pjeti v mrežo, a jaz Nam jo
raztrgam.

Bourmester: Toda, kaj se vi ptičete v to' zadevo? Kedo'
daje Nam pravico, tu zapovedovati?

Terjanka: Kedo' mi daje pravico? Pri vašej gospodki
se gotovo nisem oglasila. Jaz sem jo pra-
vico samo od vasoraj' dobila!

Bourmester: Jaz tukaj nadomestujem Davorja
samega.

Terjanka: Kot roparjev pomagač.

Bourmester: (Zasr.) Žena, nikari me ne jeri! Ti si
pod mojo oblastjo. (~~Daj me za svoj oraj.~~)

Terjanka: (Mena, zamolklo) Kaj mi morete storiti?
Me umorite, - za to ste še preslabi. Hodite
li z nabito puško na ljudi, kakor na zverino
v gozdu? Jaz stojim tu brez obrambe.
Poskusite! Nem, da sem gospodom res na
poti, gospodom, ki so pridrli kot volkovi
v to mirno Dolino, da stopijo med čredo, ki
ni ničesar storila in ničesar zakrivila,

nego da ima in gaji potožni zaklad, po
kojem nenasitljivo strastno poželjenjč tega
sveta kreperi. No, vam je li zmanj'kalo be-
sed? Nimate li ničesar več povedati?

Bourmester: (Zase) Kako' zasramovalno se obnaša.
Kri je v meni vskipela in mi šinila v gla-
vo. Ja ženska je od hudobe obsedena.

Terjanka: Vidite, jaz ne veljam ne več, ne manj,
kakor jedna osoba. Mislite li vi, da Nam
samo' jaz napotje delam? Jaz le Druge za-
peljujem in podpisujem. Odstranite me
in skrite, da me nihče ne vidi in ne
zasledi. A nad zakladom se dobro čujč.
Dobro je skranjen in ni ga več ondu, kjer
ga vi iščete. Se vam ga li še ljubi' odnesti?

Bourmester: (Zase) A sled moram vje zapustiti, ter iti nazaj
k Davorju. (Glasno.) Burjevka, dohitel
pa delajte mlinarju kratek čas. Iškoda, da
Nam ne morem več Družbe Delati. Meni se
želó' mudi. Vi ste pač Dobro volje.

Terjanka: Dobro volje? In veste kdo' me je takó
Dobre volje napravil?

Bourmester: Pazite raje, da se kakka skala ne strga in
vaših toplje ne zasuje. (Zase) Mi dva se še smi'neva,

Testi nastop.

Prečnja brer Bourmetra.

Terjanka (kliče za njim). Dodi kjer koli. Dasiravno
sem le ženska, vendar se ga ne vstrašim.
(Pride na spredno stran.)

Matija (se hoče po odhodu gozdnarjevem v mlin
zmuzniti)

Terjanka: Bujš mlinar! Kje pa tičiš, kam
letiš. Mi dva se se nisva pornenila!

Matija (zase) Sedaj pride pa name vrsta.
(glasno) K vsaj mi potreba, da znova za-
čneva. Le izlijte svojo jezo na svo mojo
glavo. (Pomoli jej glavo.)

Terjanka: Hvaležen mi moraš biti, da sem te
stela pred tem skušnjavcem. Ti si vž
smahoval.

Matija: Jaz se vendar nisem udal skušnjavcu.

Terjanka: Dokler ti ni cekinov pročil.

Matija: Taj mi nisem rekel, da jih imam.

Terjanka: Ker sem jaz dovolj začasno prišla. To
skotavljanje ni bilo prav od tebe. Sedaj me
pa poslušaj, mlinar. Ako sem to ob dobicek
pri gozdnarju pripravila.

Matija: Ne, ne! Nehajte no. Nač pamoljene besede so
se prijele mojega telesa in duše. Vi me
niste ob nič pripravili. Bog obvaruj!

Terjanka: Moram te za to podkodovati. (Izleče iz
jeza pismo.) Tu je Dolžno pismo, v katero
sem si mi svoj mlin zastavil.

Matija: (Zase) O gorje! (Glasno) Njemite mi mlin,
Dolga plačati pa ne morem.

Terjanka: Je vž poplačano.

Matija: Kako? Kaj?

Terjanka: Dobno pismo par trigam ter nam ga
nam naraj! (Pismo razstrga ter ga mli-
narju proči.)

Matija: Se mi li sanja, ji li resnica? O vi ste
nadodarni, kakor kaka kraljica. Hvala!
Bog vam povrni stotero! (Hiti v mlin)
Otroci, pridite pun, Burjevka je tu!
Ona nam je veliko Denarja podarila.

Tone: (Pomoli glavo skozi okno.) Denarja nočem
ljubši mi je potica. (Se prikaže med
vrati.) Je li Divji mož že odšel?

Matija: Ja, ja se pojdi te pun! (Otroci prihite iz
mlina.) Recite Bog nam povrni tisoč,
krak in blagoslov gospodov

naj gospoduje v vaši hiši!

Petrovi: Bog vam ~~blagoslov~~ povrni tisovčkrat
in blagoslov gospodov naj gospoduje
v vaši hiši!

Terjanka: Je vje Dobro, le pojdite v hišo in bodite
pridni. (Gre z otroci v ozadje; otroci gredo
v mlin, ona se pa ogleda po jeznu) Kaj vidim
vndu? Ladija prihaja sem od stoka. Dve
osobi ste v njej - ženska in brodnik.

Matija: Jaj ničesar ne vidim. Gmova mi
zapira razgled.

Terjanka: In kako hitro se pomene proti obrežju.
Vzdite po fantu, da zlez na skalo, ter
pogleda, kaj da je.

Matija: (Kliče v mlin) Tone, pojdi vrn!

Tone: Oče, tukaj sem!

Matija: Zlezi na skalo in poglej, čegava ladija
~~da~~ ~~se~~ nam bližja.

Tone: Gotovo je naša, ki je Davi zginela. O to
je prav, das nam jo zopet pripeljejo!

Matija: Kaj ti vse v glavo ne pade. Pojdi pola-
goma, da ne padco - le - polagoma.

Tone: (Je mejtom na skalo zlezel) Le prihajajo.

Matija: Kedo je tedaj?

Tone: Dornekov hlapec je.

Terjanka: Dornekov? In kdo je ženska?

Tone: Njenega obraza ne morem videti.
Obryjena je proti stoku, na kojem je
videti mnogo ljudi.

Terjanka: Dobro poglej!

Tone: Dornca je.

Terjanka: Dornca? Kaj neki to pomenja?

Tone: To vje tukaj.

Matija: Dobro! Le pojdi Doli! He, polago,
ma (Tone pride nazaj)

7edmi prizor.

Prešnji. Marija Dornca z jednim hlap-
cem v ladiji na levo in slopi iz ladije.
Hlapec ostane v ladiji.

Terjanka: (Je gré naproti) Micka, kaj pa ti tukaj?
Kaj te žene tako naglo povodi? Ali vje
gredo?

Dornca: Se ne. Tebe sem soka, ker sem mislila,
da si že iz mlina naraj. Jože je bil k
županu klican in Davkar mu je grozno
pretil, ako svoje ladije ne prepusti, katero

imamo skrito; Dobro plačo pa mu je obljubil, če mu ladijo prepusti. On mi sicer o tem ni ničesar povedal, vendar sem vse kmalu izvedela, on je prav ptič - tebi je itak znana njo, gava navađa; on je poln skrivnostij in se je še norčeval. Naposled sem ga uen, Der spravila na svojo stran.

Terjanka: To si pač prav dobro storila. Ždaj se pa s teboj popeljem.

Dornca: Ondu pride gotovo do bitve. Gajzd nar bo z vsemi svojimi ljudji in gendarmii šel ~~proti~~ ^{na} Dalkarju na pomoč in prepeljane prisilil.

Terjanka: Torej se vse poskuša za črno vojsko. Matija, ti ostaneš moj beseda. Ti se moraš skriti, da te nihče ne dobi.

Matija: (Je nudi roko.) Tu je moja roka; jaz sem popolnoma na vaši strani.

Terjanka: Ždrav ostani; gorje ti pa, ako se brez moje vednosti na jekru česa lotiš. (Kot da oditi, se pa zopet obrne) Se nekaj, kaj ti je rekel gozdnar, da mi imaš la, Dijo pripraviti.

Matija: Rekel je, da u eneji uri.

Terjanka: Dobro.

Dornca: Si li ladijo dobro skril? Prepričaj se sam.

Matija: Ne bodite tako nezaupni; ladije me dobi živa Duša.

Terjanka: Podvizajmo se, čas je drag.

Matija: Z Bogom in srečno vožnjo! (Ana.)

Terjanka in Dornca gredo v zadnji konec, stopijo v ladijo in se odpeljeta.)

Matija: (sam.) Hvala Bogu, sedaj sem sam; Ždaj se pa smem odpraviti. Juhé! Sedaj se le je mlin maj. Kaj takega se ne pripeti pa, ki dan. Veneji uri sem več doživel, kot cel čas svojega življenja. Jezik je čisto suh. Bog ve me je li moja stara zapazila; ona bi me sicer zadrževala, preden bi se izmuznil, ~~Kajti~~ ^{Če da} jaz jo mahnem k Vidcu v Grad, kjer se mislim gostovati, kakor Tržičani pod Kokovnico; tudi inna pošir prav dobro slivsko, koje je sam je Domačega Krompirja naredil. (Ker de zadej skozi les.)

Sprememba.
bom naotop.

Pisarna pri županu, kakor v prvem
Dejanju. Župan stopi skozi srednja vrata,
ta in razsadnik pride naglo skozi sre-
dnja vrata.

~~Ladnik~~ Ves li kaj novega?

~~Mair~~ : Kaj je takega, kaj hudega?

~~Ladnik~~ : Žalibog, da nekaj hudega.

~~Mair~~ : Je li kakšna skrivnost?

~~Ladnik~~ : Kakor se vrame.

~~Mair~~ : Nas li /nikče ne poslušajo (že k pridi-
vatom, pogleda proti in pride nazaj.)
Jaz že vidim, da nekoliko kmetov glave
stika in se pretéce obnaša.

~~Ladnik~~ : Črna vojska se bliža. Tudi iz Dolenjskega
je došla novica, da je ljudstvo nemir-
~~Ladnik~~ no.

~~Mair~~ : (Prestrašen) Vse se orožuje in branili
se bodo s tem, karkoli jim pride pod roko.
Čelo preoblečeni možje se bodo priméda,
li med ženstvo.

~~Mair~~ : Kakó preoblečeni?

~~Ladnik~~ : Možje v ženskej obleki; pač nosi marsi,
kateri hlače in vender ni mož.

~~Mair~~ : Bog se nas varni. Kakó ne čašo smo
dačakali. Jaz se odpovem svojej službi,
kaj mi Druzega ne prinaša, kakor
jezo in skrb.

~~Ladnik~~ : A kaj ti ne pride že misel, to' bi bilo
zdej pač smešno. V mirnih časih
službo opravljati, to znajo tudi Druzi.
V nevarnosti se skusi mož. Svetujem
ti, kakor tvoj stari prijatelj, da vsaj
sedaj vse potpiše. Le paprej bi bil
lahko podpisil ne pa zdej; to bi bila
največja stvarota.

~~Mair~~ : V resnici ne sem, kakó bi se ugnil
tem homatijam.

~~Ladnik~~ : Bodi brez skrbi. Boljši časi zopet pri-
dejo. Mora se obrniti. Si li bral v zadnjih
novinah, da se Francozi odmičejo?

~~Mair~~ : Jaz ne citam nobenega časnika, ker je
večkrat to', kar danes za resnico velja,
jutri vže laž.

Lodnik. Da, naši vojaki počé sovražnika
pred seboj, Dosti dolgo so se mu umi,
kali; Avstrija se zopet dviga in picer
v zvezi z Rusijo, Prusijo in celo z Nem,
čijo. Trenotek je vřé tč, da bode konec
Napoleonovemu gospodstvu.

Maire: Če je pa takó, moramo kmete in
ženstvo utolažiti, da še nekoliko po-
trpé in silovito dejanje opuste.

Lodnik: Jaz sem ravno teh mislij. Sestavil sem
vřé poročilo in v njem stavl predlog,
naj bi višji nadzornik šlirske našej
občini dovolil, izdajati obligacije v
treh obrokih plačljive, da ptne zaklad
jerske cerkve in to reč postavno u-
redi. Menim, da bi bilo to najko-
ristneje, kajti Davkar nam utegne
vse skaziti. Ta potepuh — (Čupan
m pomigne, da naj reče: kaj tiho govo-
ri in pogleda č ga nihče ne sliši.) ta
potepuh hoče z glavo steno prebiti.

Maire: Izvrsten Domislek. Pajdi in preberi
mi sestavljeno sporočilo. Da izvrsten
Domislek — vse postavno urediti.

Le nič postavi nasprotnega, nič
nepostavnega. (Oba adideta.)

Deveti nastop.

Davkar (skozi sudnja vrata)

Davkar: Mikogartu? Tukaj takó mlačno vra-
čovanje, ondi pa zarota in takó pretéci
ljudje — vragovo slabó mi gré. Tu se
umičejo, ondi me zopet izpodrivajo,
kakor da bi me hoteli zasramovati.
Toda kmalu končal bodem to za-
sramovanje. Maprosil sem si gendar,
me na pomoč in gozdnari čakajo le
mojega migleja. S pomočjo teh bram,
bovcev hočem stopiti krepko na
noge.

Deseti nastop.

Tričrni. Prvi gozdnar. Jože.

Davkar: Kaj je zopet vrlí gozdnar? Je li to isti
brodnik, ki mi bode ladijo prepustil?

(I. Lovce)
Gozdnar: Milostljivi gospod, tega cloveka sem
z grdo sem pripeljal. Skril se mi je
bil, a kmalu sem ga zasledil. Najpreje
mi je svojo ladijo brez pridržka pre-

pustite obljubil, naposled pa se je pričel
kesati in je rekel, da ne more, in ako
bi mogel ne sme, in ker ne sme tudi
noče, in tako je z menaj burke uganj.
Daukar: (Ga pelje na stran) Ako mi svojo ladijo
prepusitate, dam vam mnogo denarja
ako ne, pa težko železje na roke.
Izberite si!

Jože: (Maje z rameni)

Daukar: Tedaj mi daste ladijo?

Jože: O seveda, precej! Pustite me, da grem,
prisiljen ne dam ničesar.

Daukar: Izpusťte ga tedaj!

Jože: Bog vas stvaruj! (Zase) Bodete mo,
kajli vže dolgo čakati, kajti preje moram
se Burjevko prašati (bide.)

I. Lovec,
I. Gojdnar: Jaz mu ničesar ne zaupam.
Ne bo de ga nazaj.

Daukar: Potem je vje s druge strani vse
preokrbženo.

I. Lovec,
I. Gojdnar: (Pogleda skozi okno) Pišje gojdnar
ravno kar prikaža.

Jednaji ti nastop.
Pretnji. Bourmeter.

Bourmeter: Gospod Daukar, nam se slabó
godi.

Daukar: Vsaj ste vendar mlinarja pridobili, ne?
Jeli vse pripravljeno?

Bourmeter: K nesreči - ne!

Daukar: Česa mi ne poveste. Denar ga je
vender omecil?

Bourmeter: O gotovo bi ga bil. Le je začel
porzati cekine, ko hipoma Burjevka
stopi izra grmovja, iztrga mlinarja
mošnjo in jo zajene v jezero.

Daukar: (Luce z nagó ob tla.) Vsi pragi!

Bourmeter: To me je pretreslo po vseh udih. Lu,
gam jej in jo pogovarjam - a nič
mi pomagalo. Ona se mi le posmehuje
in se vede, kakor da bi bila blazna.

Daukar: In ko je pdsla?

Bourmeter: Sem se zopet vrnil. A mej tem je
mlinar zginit in s njem ni bilo
več ne duha ne sluha.

Čavkar: To je bilo naše najboljšo priberališče.
Vse svoje upanje staval sem na mlinarja.
Za sedaj ostaja nam samo ladija onega
kmetiča.

Trinajsti nastop.

Prebriji. Drugi gozdnar.

II. Lovec.
II. Gozdnar: Milostljivi gospod. Bil sem pri jezerskem
obrežju blizu Želeč, a nisem dobil nobene
ladije. Videl sem pa kmeta, ki je prišel iz
hiše, kakó je proti tej hiši norca karal.
Na to prišel je name vpiti: "Danes ne
bom dal ladije, temuč jutri; če pa
jutri ne, pa pojutrišnjem. Potem stekel
je proč in zginil za grmovjem."

Bourmester stopi gozdnarju in ga podroba.

Čavkar: (Smeje se od jeze reče k hlapcu) Ti si vendar
prav imel, njemu ni bilo ničesa vrjetis.
Pa tudi jaz sem imel prav. On je pravi por-
uhnjeneec in rad burke brije. To je smeta
oredno. Zakaj se pa vi ne smejite. To je
jako zabavno. (hadi srdito sem
ter tje).

Bourmester: Gospod, kakó bi se —

II. Lovec.
II. Gozdnar: Tudi pristava sem videl in cel trop
ljudstva, ki se okoli njega zbira. bi
po strani sem slišal, da on ljudstvu
pomaga svetom in dejanjem in da
je z ljudstvom pravih mislij.

Trinajsti nastop.

Prebriji. Zandar z vso zandarmi.

Zandar: v Boben nam je ravno kar prišel u.
kar, toraj kaj veleivate?

Čavkar: Pridružili se bode gozdnarjem in
ta-le gospod vas bode vodil! Bour,
metru! Psi! Drugi naj se sborože in
z nabitim puškarni odinejo. Pi pa
poj'dite k jazeru, da ondu, če bi bilo
potreba tudi s silo ladij pripravite.
Za ta posel vam dam neomejeno po-
blastilo; tudi se smete, ako bi bilo potreba,
orožja se poslužiti. Jaz sam sem odgo-
voren za vse posledke. Dva zandarma
pa ostaneta tu v hiši.

Bourmester: Mame se smete zanesti. Zandarmom in
gozdnarjem Poj'dimo, hodite za menoj.
(vse)

Stirna joti mastop.

Davkar. Zofija.

Zofija: Gospod Davkar! vi niste ostali mož besed.

Davkar: Zakaj ne - ostal sem pri besedi, saj sem bil k temu le prisiljen.

Zofija: Ali takó malo cenite moje prijateljstvo?

Davkar: O prav zelo, čeravno bi mi bila vaša ljiv, beren še dražja. Ne bilo bi mi treba pod povedati se rožici, da hodim po tej trnjí vej poti. Vi ste menda očé rukomni o bljubljani v zakon.

Zofija: Nikar ne govoriva o tem. Ne hudižite k več namre; na plesu ste me ertiti gačeli -

Davkar: Kjer sem vas brez uspeha zasledoval; posilimal sti že dve leti pretkli. Ravno iz Gorenjskega prišedšo rožico so splotava, li metulji v podobi francoskih čas, snikov. To vam je grozno dopadalo, a mene ste pa z malo besedami popravi, kajti bil sem še uboga, neznanó človečó

in s prepisavanjem sem se ubijal.

Zofija: Ne jemljite mi za zlo moje nerodno vedenje - izzivalo je odloč, ker sem premalu skušena.

Davkar: O vi ste se kmalu pridili obnašanju ljubljanskih gospodič, koje so mi bile vedno zoprne. Molke in gospasko obnašanje ime, novale so omiko. Nadkosne dne in bratkih mislij, kakor so, strežejo divji strasti plesa. Njihova srca in čutila padajo brez prave ljubezni v naglici kakemu neznancu, ako le krepko postopa in se baha s ka, ko je pasojeno vojaško obleko. Časti, la kornen, kakor sem kd nekdaj bil, prnil sem se, prositi vas ljuberni - toda vi ste mi jo odrekli.

Zofija: Gospod Davkar! Vi grozaditi razja, ljenci na razjaljenje. In čemu vse to ravno sedaj?

Davkar: Moje blede obličje se ne upema smehlja, jočimi rudičimi obrazi, nad kojimi se gospice navadno tako rade radujejo.

Zofija: Vi ne poznate ženskega srca in njege
čutil. Lastikrat teli čutje po možja, kojega
vidoma prezira. Povedati vam moram,
da iz moje mojitve ne bo de nič. Jaz
sem samosvaja.

Darkar: Je li to res? Sedaj je vendar še mogoče,
da mi moje ljubezen z ljubeznijo povra-
čate.

Zofija: Prosta sem; moje srce ne bije za nikoga.

Darkar: Rajska Zofija! Razžalil sem vas preje, - a
sedaj prosim vas odpustčenja. (sklekne
pred njo.)

Zofija: Vstanite, prosim vas, vstanite! Kaj
hočem -

Darkar: Kaj hočete, - nič drugega, nego zagotoviti
me, i a vaše srce čuostvuje zame!

Zofija: Kar se mene tiče, zgoditi se mora vse! Da
se sporazumemo.

Darkar: (Vstane.) Hvala vam, na vaši bla,
gosti!

Zofija: Odnehajte od svojega sklepa, kar se tiče
cerkve na jceru. Saj vidite, da ljudstvo temu
nasprotuje. Moj striček so vedno čemerni,
in prav težaono jim je postopati zoper
svoje rojake. V teh zadevah posredovati mu
je jako težaono - in večkrat celo brez uspeha.
Na svojo odgovornost odnehajte popolnoma
od tega početja.

Darkar: Za ta kup. Da - ako bi bilo še v mojej
moči. (Premišljuje.) Naša želja, kojoj ste mi
vže sinovi naznačili, pada kakor mrzla
latica na moje vroče srce - jaz ne morem.

Zofija: Hltri sklep od vaše strani, vam moje lju-
ben pridolbi. (Darkar jej poljubiroko.)
Z Bogom! Jaz grem k stričku. Upam, da
se kmalu zopet vidiva. (Odide na stran.)

Darkar: (Premišljuje.) Morda se ne vidiva več - potem
je to pač zadnja zmot a mojega srca
(Glasovi od zunaj, mej njimi sliši prista,
voj glas.)

Pristav (Zunaj) Kam hočete? Čakajte vendar!

Darkar: Kdo pa razgraja? Ohó, pristav, ta ostudni
človek me hoče zopet vjeziti.

I. Lovec.

I. Gozdnar: (Pride nazaj) Milostljivi gospod,
pristav je zunaj in pogovarja ljudi, da
bi se orožja ne posluževali.

Davkar: Prepozno! Idite in storite to, kar ~~vam~~
vam gospod nadgozdnar storiti veli!

I. Lovec.
I. Gozdnar: Tu je pristav sam. (bdiše.)

Petrinasti nastop.

Pristav (vstopi) Davkar.

Pristav: Gospod Davkar, prihajam da vam dove-
tujem, zoper ljudstvo z orožjem postoj-
pati.

Davkar: Vi mi prigovarjate, od tega odstopiti, vi,
ki se toliko priradevate vse moje početje
ovreči. Vi ste podpihovalec ljudstva, u-
pornik in radi tega vas denem v
zapor. (odpre prednja vrata in na njegov
miglej vstopita dva zadržma.)

Pristav: Storite to, ako menite, da imate do tega
pravico; vendar predno mi vzamete pro-
stost (Gre k oknu, ter ga odpre), pogledite,
kako se tam doli ljudstvo zbira, katero
je za menoj prišlo. (glasno in pridušeno)
Le ena sama beseda zadošča, da se silo

pridero v hišo. (bdiše.)

Davkar: Kaj se tedaj obotavljate. Bemu ne storite
tega? Maji ljudje niso daleč od hiše —
Nepotrebno prelita kri naj pride čez
vas in čez vaše prijatelje!

Pristav: Tega ne storim. (Stopi od okna.)
Jedno silovito dejanje rodi drugo —
hujše, dokler nas vseh železni jarem
ne objame. Toda povem vam resnico,
jaz nasprotujem vašemu ukazu in bode-
mu tudi nasprotoval. To je žalostna
prevara samega sebe in vsih onih strank
koje mislijo, da se z nekoliko uporniki,
ki se po naključju s drugimi zdikujejo,
zamore vse storiti za svojo dobro in
slabo pravico. Oni ne ločijo neizogibno potre-
bo od naključja ali slabosti. Gotovo vam
je znano, da se podjarmljene države zo-
pet dvigajo. Pri Seneku, Turjaku, v
Imariji in v Nönjgori ^{preužgale} prekosili so sov-
ražnika. Na Koroškem so Avstrijci porazni,
ka blizu Hollenburga zapadili čez Dravo,
mu zaprli prehod čez Ljubelj, zapadili
ga v ^{Poljsko} Poljsko Dolino in po hudej in Dolgo

61
trajnej bitvi Kranjsko mesto vzeli.
Daukar: Časnik "Telegraf" officiell "ne pove"
ničesar o teh zmagah.

Tristav: Nem, a nasprotno se v tem časniku na-
haja dolga vrsta izmišljenih francoskih
zmag. A če so sporočila tudi ed te ali
druge strani neresnična in pretirana,
peločil bode vse to izid. Jaz odhajam, a
kmalu videli bomo, kdo se je varal.
(odide z žandarmi vred.)

Daukar: (sam) Kmalu bi jo bil po neumnem
zabredel in napravil upor moj kmeti.
Kakó samosvestno koraka, svest si, da
utegne biti to žalibog - resnica. Ogromno
dvigavo pastapje pričelo se je majati - in
blizu se nam ljudska vojska. Skriti pla-
men ljubezni zasveti se še enkrat, da
se potem za vedno v pepelu udrisi.
Nazaj ne morem več, a kaj poginem,
kakor užijem tako pramota. (Brzo odide.
(Zavesa se zastre. Ladba naglo upade in
preide zatem v vajoško trobljenje, ožnanja,
je priglasbe, ki se pričakujejo.)

Tretje Dejanje.

Južno obrežje Blejskega jezera, kakor kon-
cem prvega Dejanja. Na levi grmovje, za
kajem se vidi na palovica ladije.

Prvi nastop.

Janer (nastopi od zadaj.)

Janer: Maj Bog, čisto sem zmešan posled teh
pogodbajev. Doždeva se mi, ~~da~~ da
se bode vane, se kaka nesreča pripetila.
(Ozre se proti grmovju) Glej, glej, ladijo,
kajo sem bil za grmovje skril, so valovi
odverali. Moram jo zopet privezati in
skriti. (V ozadje gredečemu pride
Minka nasproti.)

Drugi nastop.

Janer, Minka.

Janer: O kaj vidim, Minka ti si, dragica moja.
Nender morem zopet jedenkrat s teboj
na samem govoriti.

Minka: Maj Bog, pri nas se vse gnete in vsa hiša je
polna ljudi.

Janer: Ne govoriva o tem! Pomeniva se raje
kaj Družega.

Minka: Ne bode mogee! Morava se
varovati.

Janer: Ah, jaz se kmalu ne bodem ga no,
bene reč zmenil. Kako sem moral
vedno v krogu letati! Dobro sem po,
magal, a sedaj sem jako truden.

Minka: Golovo, golovo; prl mladenič si!

Janer: In ti si čvrsto dekle.

Minka: Jaz sem Slovenka.

Dvoospev:

Sem slovenska deklica,

Minka mi je ime.

Sem obraza bistrega,

Hrabra imam srce;

Ljubi naj je čvrst vojak

Lep slovenski je junak.

Ljubi naj je Slave sin,

Krepki sin planin.

Mati me slovenska je

Nežno dijila,

V sladkem domoljubju me

Je odgojila

Bog vas živi večni čas,
Pela vedno bom na glas;
Bog vas živi marnica
Vrta Slovenka.

Kedar se možila bom
I tabo moj junak
Mora strašni topov grom
Tresti zemlje tlak.
In na gradu razvalin
Se pljammem sin planin,
Damtirsko moj junak
Hrabri korenjak.

Sem rodu Slovenskega
Kaj je Slava znana,
Lice mi po slavnega
Dijaj smije plam
Sinček naj pa mora bit'
Naroda, svobode škit,
Mora Slave bit' vojak
Srčni korenjak.

Kadar pride boja Dan
Venc mu pletla bom
In če pade bojnih ran
Padel je za Dom.
Potlej grob bom venčala
S junaku prisikala,
Padel v bran je naroda
Prečna Slovenka.

Janer: (Zri v kuliso.) Kedo' dohaja?

Minka: To je oni hudobni gozdniar.

Janer: Za Boga, in jaz sem ladijo skriti pozabil.

Minka: Padvizaj se, padviraj. (Janer hiti k jermu)

Tretji nastop.

I. Lovec
I. Gozdniar: (Dvi (gozdniar, Janer, Minka
iliko koraka proti grmovju, za katero
je Janer stopil.) Ah, malopridnež, si se li
ujel, kod senica na limanice. Tu misliš si
svojo ladijo skriti; le nekoliko urnejši bi
bil moral stopiti, potem bi bil jaz pre-
pozen. (Tira ga iz grmovja.) Ladija je
sedaj naša, le urno jo skrij.

Janer: No, saj je za nas itak premajhna; Dr,
ži komaj dva človeka.

I. Lovec
I. Gozdniar: Za to niti prašal nisem; odkleni mi urno
ladijo; toda ako mi skušas pobegniti,
te pri tej prici ustrelim. (Nastari murovje.)

Vas upor nič ne pomaga. Jaz me' tem
ustanem tu pričakujoc gospade.

Janer: (Odklepa ladijo; Minka, ki je v zadnjem
konceu srbno poslušala, ma pomaga.)

Četrti pripor.

Prečni, (Serjanka, Burjevka.

(Serjanka)
Burjevka: Kaj delaš tu, Janer! Si li znorel?
Takaj skrij ladijo!

Janer: Uminite se! Gozdniar me je k temu prisil.
le. Ravno sem ladijo, kojo so bili viharji
zanesli, priklopil, kar pristopi oni so,
tudnež tamle z ~~na~~ svojim krivim nosom
a z njim se ni varno saliti; žugal mi
je, da me ustrelj, ako mu skušam u,
teci.

Peti nastop.

Prečni, (Dornikova.

Dornikova: Kaj hočeta z ladijo - jaz ne umem.

(Serjanka)
Burjevka: Ne moremo vbriniti; toda za Boga,
jaz sem nekaj uganila.

Dornikova: Povej mi, povej, kaj misliš? Bojim
se. Je li kaj hudega?

(Serjanka)
Burjevka: O tem pozneje - sedaj je vsek tren,
tek dragocen!

Šesti nastop.

Prednji: Jakob Klinar in Kokalj
prihajata pomenkvaže se.

Klinar: Kmetje so naposled vrata razbili in
a djunkta oprostili. Na vsak način
moramo tudi mi sedaj posredovati.
Daslej so se le ženske trudile, a sedaj
pride vrsta tudi na nas.

Kokalj: Res! Mi vsi postavimo se gorda za ženske,
in kakor hitro se jim kaj žalega zgodí -
slepimo pa mi na noge.

Klinar: Pri tem ostane. Vsa okolica je na nogah.
Ne le tukajšnji vaščani, ampak tudi iz vse,
dnih vasí, vse, vse se pripravlja za boj!

Kokalj: Glej - tu se bliza Davor!

Sedmi nastop.

Prednji, Davor nastopi ob jednom
z drugim ^(lovce) hlapcem.

I. ^(I. Lovce.) Gozdinar: Gospod Davor! Ladija andi vam je
na ponudbo. Zapazil sem je ravno v
trenotku, ko jo je oni le istudnež
skrival.

Davor: Je rje' Dobro! ^(I. Lovcu) Kje pa je nad-
gozdnar?

II. ^(II. Lovce.) Gozdnar: Ne Daleč - komaj streljaj' idu'. Zask,
Dil je še drugo ladijo.

Davor: Ostani tu, Davor & nadgozdnar ne
pride.

Janer: Ladijo sem odklenil; Dobro in lahko
se z njo vozi.

Davor: Tega človeka sem vje' Davi' videl!
Kdo' je?

II. ^(Lovce.) Gozdnar: Pravijo mu, brhki Janer. Ženske
ga imajo jakorade - in tudi on
se jim ne umika.

Janer: Imem li jar vesljati?

Davor: Me potrebujem te; si mi presumljiva
^(I. Gozdnarju) bglej ladijo, je li varna,
tem ljudem ne upam ničesar.

II. ^(Lovce.) Gozdnar: ^(Stopi v ladijo in jo pregleduje.) Ladija je varna,
vendar nimata v njej dva prostora.

Davor: Vse jedno. Tudi ozka pot vodi na prostorni
kraj. Popeljemo se sedaj urno na otok.
^(Stopi v ladijo in se odpeljeta.)

^(Ferjanka.) Burjevka: Srečno potovanje!

Dorvca: Kaj, ti pritescenci hoté stopiti na otok,
na blagoslovljeno zemljo?

^(Ferjanka.) Burjevka: Pomiri se vendar. Bakaj in glej, kaj se
bode zgodilo!

Dorvca: Kje pa so ostali?

^(Ferjanka.) Burjevka: Ti si vsa zamaknjena. Bodi srčna in
ne obupaj.

^(Liči se plah zvonč.)

Ferjanka.

Burjevka: Slišiš li zvonjenje? To je bilo pač
pravočasno. Sedaj bode našta la gup,
ča. (Če otoka sem čuje se upitje ljud-
stva.) O kakó srečen pozdrav Davorjar!
(Na obeh straneh se zbirajo moški in
ženske.)

Časni nastop.

Prešnji. Mlinar nastopi za dež.

Matija: Ej, ej, kakó vse v kup dere. Zdi se mi
da ljudje leté kakor smrekovi kerzi
raz dreve. (Na jero se oziraje.)
budi se pelje ladija. Kaj zlodja,
vender so eno dobili.

Dornca: Kaj vidim? Li ne vidim Dobro?
Ladija se ne gane, vrti se in guglje —
sedaj se je obrnila. (Vselej.) Gled, gled —
že vesljajo nazaj.

Ferjanka: Saj rez se že vračajo.

Dornca: O radosti! niso si upali ondu
na suho.

Matija: Kaj vidim! Cela vrsta novic. Moje
oči so preslabe da bi zamogle vse
prezreti. Vaščil bi si četvero oči.
Cela vrsta kmetrov oboroženih s kosami
in cepci. No to bode vrtenje, ne nika
me z Burjevko proso plesati. (Zapa-
zi Burjevko in ostro.) Gled, tu je pa

Burjevka, vsa kakor ona je, ravno o
pravem času sem jo se zapazil, no sedaj
vem, zakaj mi je bilo prejé takó tesno.
Ča bi imel sedaj steklenico v roki, ad stra-
hu bi mi padla na tla. (Skrije se za kuliso
in večkrat pogleda iz nje.)

Ferjanka.

Burjevka: (Skrivi z Dornco željno pričakovanj v
osredju. Kmetje stojé v večih tropih.)

Dornca: Že vesljajo sem proti obrežju; to je krasno.
(Burjevki.) Kaj si pa takó zamišljena in
takó srdito pogleduješ?

Ferjanka.

Burjevka: Ostrašila jih je množica, ki jim preti z orožjem.
Gotovo grede po pomoč. Hladobnež ima
vedno kako odlobo. V pri sovražnikovem
se rodi vedno seme novih zvičaj.

Dornca: Kaj ji nama početi?

Ferjanka.

Burjevka: Na suho stopiti jim bodeve zabranili.

Dornca: Zanesi se na me. Zopet si me s srčnostjo
navdala. Danes so tudi možje pristopili;
oj, to so ti junaki! (Davorjar privesla z
gozdnarjem v ladiji.)

Ferjanka: Stopili so na suho. Me ti pritopeni —
mi ne bomo rok križem držali (vidito)
bodu mu že nadgozdnar na pomoč.

Dornca: Kaj, ušá se presed, barve te spremim,
jájo.

Terjanka: Tíko, tíko, jaz mislim —
(Plas zvoza bije)
ó, vje čutijo nevarnost!
Děveti nastop.

Bourmester na konju z več gozdnarji
in žandarmi širne iz Druge kulise
na levo proti obrežju.

Davkar: Gospod nadgozdnár! Vi imate še jedro
ladijo; vsi vkupaj se kje prepeljemo. Vrag
naj vzame to zalego.

Matija: (pogleda iz kulise) Samó pet minut hotel
bi sedaj vrag biti, da bi davkarja vrel, a
ob jednem bi tudi gozdnarje zgrabil
za goltance.

Bourmester: Takaj pridem. (Ženskam) Umaknite se!
Pojdite domov na svoje delo. Kaj tukaj
čas tratite; in še ta zarobljena Kmetška
Družba se je tukaj sešla!

Klinar: Kaj ste rekli, zarobljena Kmetška Družba.
Tega izrara se nikari več ne poslužujete
(hoče proti njemu.)

Kokalj, (mu zabrani) Ni kar prvi ne pričenjaj —
saj bode pozneje dovolj dela. Taj veš,
prva je prepovedana.

Terjanka: (Zastopi Bourmestru pot; krepkim glasom)
Obstojte, niti koraka več! Ne ganite se
z mesta!

Bourmester: Li li prismajena, ženska? Ne bodeš
se ne zopet z menaj norčevala (Dornca
na čelu žensk sili bližje) Umaknite se,
proč! Kedo se drzne mene postavljati?
Želite li Duhati strelni prah. (Potegne
samokres, in nameni na Terjanko.)

Nazaj ženska, če ne —

Terjanka: (Zgrabi ga za roko, ter zavpije) Óče
neboški!

(V tem trenutku sproži Bourmester
a strel zgreši.)

Klinar: Zgrabite ga!

Kokalj: Primite ga!

Jože: Vrzite ga na Dno jezera!

Davkar: (Stopi iz ladije.) Nazaj, sicer velim
steljati.

Klinar: Kaj, še tega se manjka, Ločite jih! Vrak

primi svojega moža in držite prožje
kvišku. (Kmetje hoteli izoriti klinar,
jeu ukar. Terjanka na čelu žensk)

Jože: Ustrelite ga, tega pritepenca!

Matija: (Sam v aspredju) Zgrabite ob jednem
tudi Pavkarja!

Vsi: (Uporniški) Na tla z njimi! Pome-
čite jih v jezera!

Deseti nastop.

Prešnji Mair in sodnik (priletita).

Mair: Rojaki moji, pustite jih vendar, saj
se ni nič hudega zgodilo — Ne čujejo
me.

(Nadgordnarja in njegove ljudi in
Pavkarja tiše v ozadje.)

Jednajsti nastop.

Prešnji. Pristav.

Pristav: Nekdo je ustrelil! Je li kdo mrtev
ali ranjen? Prijatelji moji, kaj po-
čenjate? Pustite jih!

Jože: V vodo jih mislimo pometati.

Kokali: Poslusajte gospoda pristava.

Klinar: Pustite jih!

Nč glasov: Ne boče nič. Na tla z njimi!

(Splašno gibanje.)

Pristav: (broneče) Izpustite jih, velevam
vam v imenu Domovine. (Kmetje
jih izpuste.) Pomirite se! Naše maščee,
vanje naj ne oskrunja našega Do-
brega imena, ki je doslej bilo brez
madeža. Dragi Slovenci, moram se li
sklicevati na vaš ponos, da vas ob-
varujem pred tem nepremišljenim
pejanjem. (Da mairu in Pavkarju
neke spise.)

Pavkar: (odprečati pismo, beroč sam zase.)
Vsi pragoi! Mere kličejo od tod!

Mair: (Prebravši, glasno.) Čujte rojaki moji,
vesela novica!

(Vsi gneto se okoli njega.)

Nadgorništas, kajemu je bila razdraže-
nost ljudstva naznanjena, je sklenilo,
ljudstvu prepustiti njegove zaklade
pod gotovimi uveti! Vsako postopanje
v tej zadevi se mora takoj usta-
viti.

Tristav: Gospod Pavkar, obvaroval sem vas
in vaše privržence ~~pred~~ napada; tem
tedaj svojo moralčno oblast napadno
porabil? Imenovali ste me upornika.
Taka je vrsta v političnih zadevah. To,
kar se nam je prej dozdevalo hudo delo,
spremenilo se je v čednost.

Pavkar: Se vam li sanja?

Tristav: Ne sanja se mi nič. Gola resnica je to,
kar želim vam naznaniti. Ravno,
kar Dušo mi je znamenito sporočilo.
Austrijci so prišli zopet v Ljubljano.
Tovsod se objajajo veselice in radovanje
ni konca ne kraja. A to še ni vse.
Bela Austrija, Nemčija, Evropa se je
stresla samosilskega jarma. Na Lip-
skem polju se je bitka odločila. Zma-
ga je bila naša. Armada pod vodstvom
generala Hillerja je Ilirijo cesarju zopet
pridobila. Adrijsko morje je zopet od-
prto, na ladijah pikajo zopet naše za-
stave.

Pavkar: Mučim - svet je zopet isti, ko je bil prej.
Mislite li gospoda moja, da se bodem jaz

sedaj predrugačil? Pobegniti bodem in
dečele, kjer se mi je le za malo časa
preč mehčala. Zdaj moram zopet
med svet. Nemila usoda me kliče -
in jaz se jej udam.

^(Lover)
I. Gvozdnar: Uničem sem; Pa dem, da oni skali
tam razbijem svojo puško.

Pavkar: Nad gozdnar in vi vsi drugi, idite z
menaj, da mi bodete za stražo.
(~~ki njegovi privrženci naglo odidejo.~~)

Matija: Preme se je predrugačilo. Kaplja dežja
padla mi je ravno na nos.
/; Večerna zarja, mavrica. Godba potikom
prične in preide potem v napev naš
Marijine pesni! /

Đorica: Kakó z radostjo premo zahajajo oče solnce,
kaj zli smo v takih brskostih in
skrbih ~~da~~ vrljati.

Terjanka: In mavrica ondi na nebu je znak miru
po tej viharnej dobi in po tem viharju,
ki je grozno preteč. se naglo umiril.

Radnik: Tenašnji dan bodemo z veseljem zopet
upisali v naše zgodovinske knjige.

Maior:

Domica: Jutri je v Bobnu velika pojedina. Vse
domoljube porabljam tje - ! budi napitnic
na blagor cesarja ne bode ne konca ne
kraja.

Ladnik: Blagor in slava celej Austriji.

Pristav: Slava našej Domovini, slava Kranjskej
Deželi, kjer Triglav kipi proti nebu -
znamenje slovenske nemahljivosti in
zvestobe ter danosti do našega cesarja.

Lafija: (Prisedši po maiorovem uskliku) In slava
pogumnim Gorenjkam! Živile pogumne
Gorenjke!

Dvanajsti nastop.

Rednji: Župnik.

Župnik: Brskanje in veseli obrazi so mi porok,
da je zmaga tudi vam že znana.
Zahvalimo Boga za to zmago in sprej-
mite mi blagoslov. (ti poklekajo, on
ji blagoslovja.)

Lbor:

O večni pladár, ti čuj našo hvalo zdaj
za zmago pravično se ~~je~~ slava piše naj!

Zavesa se zastre!